

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 50 petiti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petiti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškova trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Finski narod je kot jeklo

Finska se bori za svojo neodvisnost, za svoje domače življenje in socialni red
Sovjetska blokada — Sovjetske čete zamaš poskušajo prebiti Mannerheimovo črto — Odlična morala finških čet

Helsinki, 9. dec. s. (Reuter) Ministrski predsednik Rytty je imel sinoči po radiu govor, v katerem je izjavil, da sovjetska vojska pač ne more prečkati Finske, da bi lahko v parnem pohodu korakala v Finsko. Sovjeti so bili očitno slabo poučeni o pravem stanju na Finskem ter so delali napačne račune, ko so začeli s svojo akcijo proti Finski. To je razvidno tudi s poskusom ustanovitve protivlade v Terijokih. Ta vlada ne more imeti na Finskem nobenega uspeha, razen s stalno pomočjo z ruske strani.

Zdi se, da je sovjetska Rusija svojo akcijo začela najprej proti Finski z objavljanjem lažnih poročil, nakar je najprej imenovala finko »judsko vladu«. Toda oblast predsednika nove vlade Kuusina nikoli ne bo segala delj ko sovjetski topovi. Ako Moskva smatra, da bo zlomila naš odpor, če bo ubijala naše žene in otroke, kar je zbudilo ogorčenje vsega sveta, se zelo vara. Ves finski narod je kot jeklo ter se bo bori do skrajnih moči za svojo pravico in civilizacijo.

Rytty je nadalje ponovil, da želi Finska mirne rešitve spora s sovjetsko Rusijo v primernih oblikah. Sovjetska Rusija je pokazala, da se ne bori za zasiguranje varnosti Leningrada temveč za svoje imperialistične cilje. Sovjeti obtožujejo druge države, da skušajo podjarmiti male narode, sama pa dela isto.

Rytty je poudaril dalje, da se Finska bori za svojo neodvisnost, za svoj obstoj, za svoje domače življenje in socialni red ter proti barbarizmu. »Za kaj pa se bore sovjetski vojski in kmetje?« je vprašal na koncu svojega govora Rytty.

Helsinki, 9. dec. s. (Reuter) Finska vlada je objavila uradno izjavo o proglašitvi blokade Finske s strani sovjetrov. Finska vlada ugotavlja, da sovjetska Rusija po mednarodnih zakonih nima pravice, da bi blokada izvajala, ker je sovjetska Rusija sama izjavila, da ni v vojnem stanju s Finsko.

Moskva, 9. dec. s. (Reuter) Sovjetsko radijske postaje so včeraj javljale, da so pričeli sovjeti blokado Finske na prošnjo sovjetske finske vlade v Terijokih.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 9. dec. s. (Reuter) Sinočnje finko poročilo priznava, da se na Karelijski zemlji ožini vrše hudi boji, in sicer predvsem v vzhodnem delu. Poročilo pravi, da so bili vsi sovjetski napadi odbiti, priznava pa, da so sovjetske čete na več mestih prišle v kontakt z glavno finko obrambno linijo. Poročilo tudi pravi, da so sovjetske čete zasedle vsa Suomijaki, ki leži 30 km zapadno od finske sovjetske meje. Istočasno priznava, da so sovjetske čete zasedle otok Hogland, prvi pa, da sta za sovjetska mornarica in letalstvo popreje pet dni bombardirali, preden so se sovjetske čete na otoku izkrcale. Sovjetske čete so našle otok popolnoma prazen, ker se je vse prebivalstvo, kakor tudi vojaštvo, že pred začetkom bombardiranja izselilo.

Ogorčene borbe

Helsinki, 9. dec. AA. (Havas) Finske čete organizirajo sedaj odpor proti izkrcanju sovjetskih čet pri Viborgu na Karelijski ožini se vodijo ogorčene borbe. Sovjetske čete zamaš poskušajo prebiti Mannerheimovo črto. Finsko letalstvo je bilo včeraj zelo aktivno ter je bombardiralo letalske objekte sovjetskega oporišča v Baltiku.

Helsinki, 9. dec. i. Po zadnjih vesteh se na ožini v Kareliji v glavnem vodijo artillerijska borba. Spopade pa so se tudi močnejše patrolje. V borbah, ki se vodijo na kopnem, imajo Finci znatno prednost nad sovjetskimi četami, zlasti zaradi tega, ker odlično poznajo teren, v katerem se sovjetske čete večkrat izgube. Morala finških čet je odlična. Sovjetsko letalstvo je včeraj zopet bombardiralo rudnike v Kolosjokih, vendar brez posebnega uspeha. Na ostalih delih fronte je bil v glavnem mir.

Sovjetsko vojno poročilo

London, 9. dec. AA. (Reuter) Sporočilo, ki ga je ponosi objavilo poveljstvo leningrajskega okrožja, pravi, da so sovjetske čete napredovale na vsem bojišču ter da napredujejo tudi na Karelijski ožini, kjer so prebile glavne finske obrambne črte. Zaradi slabih vremenskih razmer se je letalstvo omejilo na izvidniške poletje.

Boji ob Belem morju

Kodanj, 9. dec. s. »Dagbladet« poroča, da so imele sovjetske čete, ko so se skušale izkrcati ob obalah Belega morja, velike izgube. Tik ob obali so Finci na kopnem položili mine, ki so eksplodirale, ko so se približali čolni s sovjetskimi vojaštvom. Baje je bilo ubitih več sto sovjetskih vojakov. Finci so obstreljevali sovjetske čete tudi s strojnimi z obale.

Italijanska letala nad Helsinki

Stockholm, 9. dec. e. (Reuter) Po vesteh iz Helsinkov, so se včeraj pojavili nad Helsinki težki bombniki, kakršnih dozdaj še niso videli. Prebivalstva se je polastila velika bojazan. Še večje pa je bilo presenečenje, ko so uvideli, da protiletalske baterije ne streljajo na letala. Naposled so ugotovili, da je bilo 30 italijanskih bombnikov, ki jih je poslala Italija in ki so imeli poskusne polet nad Helsinki.

Prostovoljci za Finsko

Helsinki, 9. dec. e. Število švedskih prostovoljcev, ki so se prijavili za finko voj-

sko, neprestano raste. Med prostovoljci je tudi 50 aktivnih oficirjev. Zatrjujejo, da so tudi španski oficirji izrazili željo, da bi vstopili v finko vojsko. Gre za okoli 400 španskih letalcev, ki bi se radi udeležili borb na Finskem. Iz Kodanija javljajo, da se je tam vpisalo 350 prostovoljcev za Finsko.

Stockholmska luka zaprta

Stockholm, 9. dec. s. (Reuter) Švedska admiraliteta je objavila, da je ob Aalandskem otočju položila švedska mornarica novo polje min. Luka v Stockholmu je do nadaljnjega zaprta za ladijski promet.

Finski diplomati zapustili Moskvo

Stockholm, 9. dec. i. Clani finskega poslanstva v Moskvi so včeraj preko Nemčije dospeli v Kaunas.

Iz Stockholma tudi poročajo, da so sovjetske oblasti odklonile željo švedske vlade, da bi izročila ključje poslopja finskega poslanstva švedskemu poslaniku v Moskvi, ki zastopa interese Finske. Sovjetska vlada je to odklonila z motivacijo, da ne priznava sedanjega finske vlade. Sodijo, da bodo sovjetske oblasti zasedle poslopje poslanstva.

ŽIVLJENJSKI PROSTOR ITALIJE

Ugotovitve in sklepi velikega fašističnega sveta, ki je razpravljal o vlogi Italije v razvoju vojnih dogodkov — Mir na Balkanu in v Podunavju se ne more kršiti brez kršitve italijanskih interesov

Rim, 9. dec. i. V noči od četrtka na petek je zasedal veliki fašistični svet. To je bil prvi sestanek po izbruhu vojne in je vladalo zanj veliko zanimanje. Fašistični svet je razpravljal o sedanjem mednarodnem položaju, o odnosih z Nemčijo, kakor so se razvili na osnovi zavezniške pogodbe in o poznejši izmeni misli ter o neposrednih interesih Italije o vsem, kar bi se lahko zgodilo v Podunavju in na Balkanu. Napovedal je tudi ukrepe za obrambo italijanskega pomorskega trgovskega prometa. O zunanje političnem položaju je podal obširen eksponat zunanji minister grof Ciano, nato pa je govoril še ministrski predsednik Mussolini. Zvečer je bil o seji izdan naslednji komunikat:

»Veliki fašistični svet je sprejel obširno poročilo zunanje ministra, ki je bilo podprto s podrobnimi in neovrnjenimi dokazi. Vojna na zapadni fronti, ki je zavzela značaj statičnega obleganja, njen pretežno gospodarski razvoj, ki je prišel do izraza v blokadi in protiblokadi, spremembe, ki so nastale v teritorialnem pogledu, kakor tudi v odnosih med silami na Baltičnem morju in ob Karpatih, so povsem opravičili sklep vlade z dne 1. septembra, ki je določal, da ostane Italija izven vojne in ki je preprečil, da se vojna ni razširila na jugovzhodno in sredozemsko Evropo. Glede na tendenciozne vesti iz tujih virov veliki fašistični svet ponovno potrjuje, da so ostali odnosi med Italijo in Nemčijo prav taki, kakor so bili določeni z zavezniško pogodbo in ob priliki izmenjav misli, ki so se izvršile pred ali po tej pogodbi v Milanu in Solungradu in Berlinu.

Pri tem veliki fašistični svet naplaša da ničesar, kar bi se moglo priletniti v Podunavju in na Balkanu, ne more biti takega značaja, da ne bi neosredno zadevalo Italijo, posebno se sprico njenih skupnih teritorialnih in pomorskih meja s temi področji, nastali iz zlasti ne na priključenju »banske kraljevine k Italiji.

Kar se tiče italijanskega pomorskega prometa, bo Italija odločno fuvala svoje interese, to je zaradi svojega preostanka in svojih neovrnjenih življenjskih potreb.

Glede na vse to, veliki fašistični svet povsem odobrava delovanje in ga je do sled razvil zunanji minister ter zunanje ministra pohvalja, da v kratkem nade fašistični korporacijski zbornici poročilo o zadnjih dogodkih in fazah mednarodne politike.

Veliki fašistični svet se je nato bavil s nekaterimi strankarskimi organizacijskimi vprašanji, zlasti pa s položajem organizacij, ki so neosredno podrejene stranki.

Rim, 9. dec. AA. (Havas) Listi posvečajo prve strani komentarjem iz vsega sveta o sklenjen velikega fašističnega sveta. Listi navedajo, da tako v Italiji kakor v inozemstvu s velikim zanimanjem prikačujejo govor, ki ga bo imel prihodnji teden v fašistični korporativni skupščini minister za zunanje zadeve Ciano, ki bo poročal o razvoju dogodkov od začetka sovražnosti ter o stališču Italije do teh dogodkov.

Rim, 9. dec. AA. Mussolini je sprejel guvernerja Dodekaneza, ki mu je poročal o vojaškem in političnem položaju na teh otokih.

Rim, 9. dec. AA. (Stefani) Na prošnjo bivših italijanskih bojevnikov je Mussolini sklenil sprejeti vse bojevnike v fašistično stranko, s katero so sodelovali že od njene ustanovitve.

Ugoden odmev v Rumuniji

Bukarešta, 9. dec. e. Sklep velikega fašističnega sveta, kolikor se nanaša na mir na Balkanu, je bil v tukajšnjih političnih krogih sprejet z največjim zadovoljstvom. Poudarjajo važnost italijanskega stališča glede mira v tem delu sveta in da

je to z druge strani najboljša in najverjetnejša garancija za teritorialni status quo proti vsakemu poizkusu napada na integriteto balkanskih držav, pa naj prde ta poizkus od katerekoli strani. Politični krogi zlasti pripominjajo, da je zunanji minister dr. Gafencu nedavno poudarjal zgodovinsko misljo Italije, zlasti tudi v teh težkih trenutkih, da čuva in bdi na ohranitvi reda in miru v Evropi.

Berlinska sodba

Berlin, 9. dec. AA. (DNB) Nemška diplomatska korespondenca piše, glede sklepov velikega fašističnega sveta med drugim: V trenutku, ko se v drugih državah kažejo znaki negotovitosti, je fašistična Italija po velikem fašističnem svetu na osnovi izčrpnega poročila o položaju s strani Mussolinija in njegovega ministra za zunanje zadeve jasno potrdila stališče samozavesti in budne pozornosti.

Ta gotovost glede ciljev italijanske zunanje politike počiva na tem, da se Rim drži naukov zgodovine, pri čemur ima

vedno pred očmi samo interese lastne države, zavedajoč se odgovornosti za njene interese, ki jih brani. S pravico je fašistični svet lahko ugotovil, da se je pokazala kot dobra zunanja politika, ki jo vodi Italija od začetka vojne. Ako drži Italija puško ob nogi, potem to pomeni, da je onemogočena razširitev vojne, kar tudi po nemškem mnenju ne bi odgovarjalo potrebam položaja.

Danes se je že vsakdo znašel s tem, da je Italija na Balkanu okrepila svoj položaj, in da pozorno spremlja znane intrige, ki naj prinesejo nesrečo temu delu sveta. Tako so danes območniki protesti zapadnih sil proti italijanskim akcijam v Albaniji, ki je postala glavna predpostavka za ostvaritev konstruktivne naloge Italije na Balkanu. Samo po sebi se razume, da je Italija v sedanjem sporu tako zaradi pretrga, kakor zaradi njenih življenjskih potreb posebno na tem, da si zavaruje svobodo interesov svoje pomorske plovbe v Sredozemskem morju.

Za mir na Balkanu

Pomembne izjave rumunskega zunanjega ministra — Prijateljski odnosi med nami in Madžarsko — Turčija ne utrjuje meja — Moskovski napad na Rumunijo in uradno mnenje sovjetske vlade

Bukarešta, 9. dec. e. Včeraj popoldne je minister za propagando sprejel tuje in rumunske novinarje. Temu sestanku je prisostvoval tudi zunanji minister dr. Gafencu. Na sestanku z novinarji so se komentirale novosti, ki se že tri dni širijo v inozemstvu.

Na vse te vesti je minister v svojem govoru poudarjal, da ni kraja, kjer bi se odločneje manifestirala mir in varnost, kakor je to jugovzhodna Evropa. Tu vlada popolna varnost in to zaradi modre politike držav Balkanske zveze, ki so popolnoma solidarne in tesno povezane s pogodbami. Prav tako pa je treba dati za mir in varnost v jugovzhodni Evropi priznanje tudi Italiji ne samo zaradi tega, ker se je zedinila z Albanijo, temveč tudi zaradi skupnih gospodarskih in moralnih interesov. Celo Nemčija je pokazala svojo živo zadovoljstvo, da se na Balkanu ohrani mir. Ta mir je koristil Italiji, ker ji omogoča preskrbo z vsemi potrebnimi surovinami.

Na sestanku se je zlasti poudarjalo, da ne obstoji nobena država, na si bi velika ali majhna, v katere interesu bi bilo, da pride do vojnih komplikacij v jugovzhodni Evropi.

Budimpešta, 9. dec. e. Šef Presbitorja zunanega ministrstva je s svojo gospo pridelal čajnko, ki so ji prisostvovali tudi jugoslovnski poslanik v Budimpešti Rašić s soprogom, jugoslovnski vojni ataše podpomočnik Vučković, številno uradništvo jugoslovnskega poslanstva in dopisniki beograjskih listov. Poleg tega so prisostvovali čajnki tudi vsi madžarski novinarji, ki so se v zadnjem času mudili v Jugoslaviji in ki so s svojimi članki doprinele za dobre odnose med Jugoslavijo in Madžarsko in za njih poglabitev. Erreditev je imela značaj vzpostavitev jugoslovnsko-madžarskega prijateljstva.

Turški demanti

Carigrad, 9. dec. e. Anatolska agencija kategorizno demantira vse inozemske vesti o koncentraciji čet in utrjevanju turške meje na Kavkazu.

Ankara, 9. dec. AA. Anatolska agencija je pooblaščen potrditi vest, da bo pred-

sednik republike Ismet Ineni izvršil inspekcijsko potovanje po notranjosti države. Vendar pomen in smisel tega potovanja še fa turške republike ni tak, kakor ga navajajo neke tuje agencije in radiopostaje.

V Moskvi popravljajo

Moskva, 9. dec. AA. (Reuter). Moskovski radio je snoči sporočil, da tiskovni oddelki komisarjata za zunanje zadeve objavljajo, da članek, ki je bil objavljen v listu »Kommunistična internacionala« glede Rumunije ne predstavlja uradnega mnenja sovjetske vlade in tudi ne predstavlja točnega sedanjega odnosa sovjetske Rusije napram Rumuniji. Ta članek vsebuje, kakor je znano, napad proti Rumuniji.

Moskva, 9. dec. AA. (Havas) Iz pisanja sovjetskega lista »Krasnaja Zvezda« se vidi, da obstaja novo vojaško okrožje s sedežem v Odesi, ki je bilo nedavno ustanovljeno. Poveljnik novega okrožja je armadni general Ivan Goldin. General Jakob Smuskičev je imenovan za armadnega generala in poveljnika letalskih sil sovjetske Rusije. Na tem položaju je bil doslej general Lakionov, ki je imenovan za pomočnika ljudskega komisarja za vojsko.

Kje so avstralske meje

Camberra, 9. dec. e. Avstralski ministrski predsednik je imel po radiu govor, v katerem je rekel:

Stvarne meje avstralije niso same tu, temveč na Renu in na angleški vzhodni obali. Če bi Anglija izgubila vojno, bi bila izgnjena tudi Avstralija. Borba Velike Britanije je hkrati tudi borba Avstralije. Za Evropo pa bo v bodočnosti nastal mir samo na podlagi prijateljstva med narodi in na podlagi pravice tako za Nemčijo kakor za nas.

Sneg v Italiji

Rim, 9. dec. AA. (Havas) Po okoliških hribih je padel sneg. Tudi Vezuv je pod snegom.

Iz notranje politike

KAJ JE POZITIVNEGA V NAŠEM DRŽAVNEM ŽIVLJENJU?

Na to vprašanje odgovorja zagrebška »Nova riječ«: V prvi vrsti — enaka orientacija v mednarodnem položaju. Danes Srbi, Hrvati in Slovenci enako presojujejo položaj naše države v svetu. Mislimo na odlične činitelje, na veliko večino naroda. Dokler ni obstajala ta solidarnost, ni moglo priti niti do notranje državne ureditve. Ko so vsi občutili enako nevarnost, ko so spoznali tudi svoje pomanjkljivosti, tedaj je bila pripravljena pot za sporazum.

Neutrarnost — ne samo zaradi tega, da ne izgubimo življenja in imetja, temveč zato, da nas vihar ne raznese, je postala parola nas vseh. To je prepričanje tako službene kakor narodne Jugoslavije. Se nam manjka premišljeno in organizirano delo, da se očuva neutralnost in z njo naša neodvisnost. V tem pravcu je bilo storjenih mnogo napak... toda ne smemo pozabiti, da je še dosti neumnosti, pa tudi naročenih agentov, ki širijo defetizem, kakor da bi nam mogel ta ali oni izven nas prinesiti odrešenje.

NAREDBA O CIVILNEM ZAKONU V MEDJIMURJU

»Narodne novine« z dne 7. t. m. objavljajo naredbu o spremembah in izpopolnitvah zakon št. XXXI. iz l. 1894 o bračnem pravu za področja sreskih sodišč v Čakovcu in Prelogu. Naredba je bila izdana po ukazu kr. namestništva in na predlog bana dr. Iv. Subašića 28. nov. t. l. ter je stopila v veljavo z objavo v »Narodnih novinah«.

Cl. 1. te nardbe določa, da se more zakon skleniti ali pred pristojnim duhovnim pastirjem ali pred civilnim uradnikom. Cl. 2. pa določa, da se proglašajo s to naredbo vsi zakoni, sklenjeni v času od 28. junija 1928. pa do dneva uveljavljenja te nardbe samo pred pristojnim duhovnim pastirjem za pravno veljavne ter se jim prijavajo tudi za preteklost vse zakonske posledice pravno veljavnih zakonov.

Omenjeni zakon o bračnem pravu iz l. 1894. je predvideval izključno je civilni zakon. L. 1928. se je uvedla praksa, da so se zakoni sklepali samo pred župnikom, dočim se je prej zakon sklenil pred civilnim uradnikom ter so mogli zakoni po prosti volji skleniti potem še cerkveni zakoni. Zaradi tega otroci iz zakonov, sklenjenih samo pred župnikom, niso bili sklenjeni. Tako se je tudi zgodilo, da je v Medjimurju mnogo nezakonskih otrok.

DELO JNS V BANOVINI HRVATSKO

Splitški »Narodni list« poroča iz Zagreba: Medtem polagoma napreduje notranja ureditev banke oblasti. Izdana je naredba, ki rešuje to zelo važno vprašanje... Frankovec in ki nadaljuje s strežanjem v hrbet hrvatski seljaški stranki. To jim je temu lažje, ker odkriva HSS v svojem delu dosti ranljivih mest... Kar je glavno z našega stališča, to je neka neodločnost, ki se opaža v vodilnih krogih HSS. Oni se boje akcije frankovcev in nimajo poguma, da odločno naslovojo v odločilnih trenutkih. Namesto da bi odprto prevzeli odgovornost tako za sporazum in za aranžma, ki so ga napravili, skušajo včas konkurirati s frankovci, ker se boje, da ne izgube stalnega odstotka nezanesljivih volitev. Te konkurence seveda ne morejo obdržati, ker se frankovci poslužujejo starih »radičevskih« gesel. To destruktivno akcijo frankovcev je preprečiti samo z odkritim in energičnim stališčem in z dejanji...

Na žalost se HSS ne more upreti ne prvemu ne drugemu, ker nima močnih, odločnih in preizkušenih ljudi in ker nima denarja. Davki se slabo plačujejo, ker so mnogi pristaji demoralizirani po dvajsetletni agitaciji razumeli pod sporazumom — anarhijo. Moje skromno mišljenje je, da je zato dolžnost jugoslovnskih nacionalistov, da po eni strani odkrito kritizirajo, po drugi strani pa pomagajo pri konsolidaciji razmer. Kakor ne more biti banovine Hrvatske brez Jugoslavije, tako ne more biti Jugoslavije brez banovine Hrvatske. V začetku januarja se bo po mojih informacijah pričelo delo jugoslovnske nacionalne stranke tudi v samskem delu banovine.

DELO ZA NOVI VOLILNI ZAKON

Snoči je bila v predsedništvu vlade v Beogradu seja ministrskega odbora, kateremu je bila poverjena izdelava volilnega zakona. Seji so prisostvovali poleg ministrskega predsednika Dragice Cvetkovića še podpredsednik dr. Vlado Maček in drugi ministri, med njimi dr. Lazar Marković, dr. Srdjan Budisavljević in dr. Mihaelo Konstantinović. Ministrski odbor za izdelavo volilnega zakona je obravnaval redakcijo besedila volilnega zakona v duhu načel, ki so bila sprejeta na seji ministrskega sveta v sredo.

PRVI UKAZ O POMOŠKEJNJU NA PREDLOG HRVATSKEGA BANA

»Hrvatski dnevnik« poroča, da so kraljevi namestniki podpisali prvi ukaz o pomoščenjstvu na predlog bana Hrvatske, kar pomeni v političnem oziru važen akt, ker ta pravica ni v naredbi o poštih pravosodnega ministrstva, pač pa izvira iz nardbe o banovini Hrvatski.

TOLERANCA

»Hrvatska stranka« napada katoliškega duhovnika Hajdukovića, ki je »regens chorv« v stolni cerkvi, ker je dovolil, da je liberalni »Jutarnji list« preslavljal njegov 25 letni jubilej!

Finska pritožba pred Društvom narodov

Danes prva seja v Ženevi pod predsedstvom belgijskega delegata — Uglasje med Francijo in Anglijo — Ali bo Sovjetska Rusija izključena, ali pa bo sama izstopila

Ženeva, 9. dec. 1. Danes se prične seja sveta Društva narodov, ki je bila sklicana na zahtevo Finske. Zasedanja se bo udeležilo 14 držav: Francija, Velika Britanija, Belgija, Bolivija, Nova Zelandija, Iran, Švedska, Finska, San Domingo, Peru, Litva, Kitajska, Grčija in Jugoslavija.

Ženeva, 9. dec. 2. (Reuter). Tajnik Društva narodov Avenol je prejel včeraj tekst finske note Društvu narodov. Nota navaja ves historični dogodek od začetka sovražnosti napram Finski s strani sovjetske Rusije ter izraža odločnost Finske, da se bo borila za svojo neodvisnost.

Ženeva, 9. dec. 3. V Ženevi se vse bolj očitno kaže tendenca, da se Rusija izključi iz Društva narodov. Vsekakor je francoska delegacija že dobila nalogo, da podpira predlog Argentine glede izključitve Sovjetske Rusije in verjetno je, da se bo temu pridružil tudi Italija. Nekateri sodijo, da sovjetska Rusija ne bo čakala do izključitve iz Društva narodov, temveč bo prej sama izstopila. Seli Društva narodov bo predsedstvo vodila belgijska delegacija, grof Carton de Wiart.

Ženeva, 9. dec. 4. (Reuter). Po informacijah iz diplomatskih krogov, je v svetu Društva narodov že začel nastajati pritisk, da se Rusija izključi iz Društva narodov. Sklen pa bi bil v smislu pravil veljavni, šele če bi bil sovjetski.

Plenum zasedanja Društva narodov bo volil tudi nove začasnne članice sveta Društva narodov. Pričakuje se, da bo mesto, ki ga je doslej zasedala Švedska, izvoljena v svet Finske. To bi bila nenehna tuda demonstracija proti sovjetski Rusiji.

Sovjetski poslanik v Parizu bo nathrže zasedanje svetovske Rusije na zasedanju. Ko bo prišlo na dnevni red vprašanje finske pritožbe, ne bo zasedanje, kakor pričakujejo, zapustil.

Francoska delegacija

Ženeva, 9. dec. (Havas). Na zasedanju sveta in skupščine Društva narodov bodo

zastopali francosko vlado stalni delegat pri Društvu narodov Paul Boncour, državni podtajnik Champetier des Ribes, kot njuna namestnika pa predsednik senatskega odbora za zunanje zadeve Henry Berenger ter predsednik zborničnega zunanjepolitičnega odbora Jean Mistler. Delegaciji pripadajo še kot strokovnjaki poslanec Achambeau in svetnik zunanjega ministrstva Badouan.

Anklaga in Francija sporazum

Pariz, 9. dec. AA. (Reuter). Državni podtajnik anklage zunanjega ministrstva Butler je včeraj popoldne v družbi Devonshirskega vojvode v zunanem ministertvu obiskal francoskega delegata na zasedanjih sveta in skupščine Društva narodov Paula Boncoura in Champetiera des Ribesa. O razgovoru je bil izdan kratek komunikat, ki pravi, da so se popolnoma sporazumeli o vseh vprašanih, ki zanimajo obe državi in ki bodo na dnevnem redu ženevskih zasedanj.

Ženeva, 9. dec. 5. (Reuter). Anklaga in francoska delegacija za zasedanje Društva narodov sta skupno odstopili v Ženevo, kamor dospeta danes zjutraj.

Kakšno bo nastanek...

London, 9. dec. 6. (Reuter). Se izve, je zelo verjetno, da bo Anklaga na zasedanju Društva narodov zopet noudarjala svojo pripravljenost pomagati Finski. Izjavila tudi, da več pravilnosti iz raznih držav, ki so članice Društva narodov, pretežno kaže, da se očitno predloži anklaga, ob priključitvi glasovanja. Mislilo bi se, da v primeru Finske uporabi postopek, kakor so ga uporabili v primeru Abesinije. Tudi se posoma članice Društva narodov bodo postavile, da se vsaka zase izrazi glede obveznosti Društva narodov in se se tako avtomatično obvezuje za uporabo sankcij. Na ta način je bila za Avetrio in Albanijo odprta možnost, da bi položili svoj veto proti rezultatom glasovanja v plenumu.

Učiteljstvo zahteva zvišanje plač

Napočil je čas, ko se morajo uslužbenci omejiti na golo življenje

Ljubljana, 9. decembra. V šoli na Grabnu so imela srečka učiteljska društva pred praznikom veliko zborovanje, na katerem se je razpravljalo o razmerah, ki so nastale sprito povisjanja cen in o potrebi zvišanja prejemkov.

Zbor je otvoril predsednik g. Vekoslav Mlekuš, ki je orisal položaj v širokih obdih in podal besedo tajniku ljubljanske sekcije učiteljskega združenja Dragu Supančiču. Iz njegovega poročila je razvidno, da so razmere, v katerih živijo učitelji, naravnost obupne. Zato stopajo pred merodajne faktore in pred vso javnost z zahtevo: zvišajte prejemke vsim namučencem! To zahtevo narekuje neodoljiva stvarna potreba. Ta klic nameščenskih otrok in družin.

Da je potrebno konkretno zvišati prejemke, so konkretno dokazale merodajne oblasti že pred letom dni, ko so določile za učitelje tudi državne uradnike, posebne doklade, ki so nedotakljivi, da se torej ne morejo šteti med prejemke, od katerih je mogoče odrgovati za odplačilo obveznosti iz prejšnjih let. Najbolji dokaz, da je zvišanje prejemkov nujno potrebno, je v tem, da se cene življenjskim potrebščinam dvigajo iz dneva v dan. Napočil je čas, ko poznamo je življenjske potrebščine brez luksusa, ker za nas ni več življenja, ki ga hoče in mora živeti človek, ki mu ne zadostijo samo hrana, stanovanje in obleka. Omejiti se moramo na golo življenje.

Govornik je omenil nekaj konkretnih priporočil iz življenja učitelja pripravnik in naglasil, da navadno kruhoobrobo pač ne more prinašati idealizma in za njim nprave in resnične vzgaje naše mladine. V zvezi z dohodki so tudi napredovali. Od leta 1935 se ne vrše več po vrstnem redu in po položajni listi, kakor jo predpisi zakon, marveč se vrše po rangni listi, ki jo sestavljajo za šolsko delo popolnoma neodgovorni činitelji. Napredovanja se morajo vršiti redno samo po določenih zakonih in ne po raznih intervencijah. Z rednim napredovanjem bo omiljen položaj uslužbenstva, s čimer bo uslužbenec olajšan položaj tudi v poročnih letih. Iz vseh vidikov je utemeljena tudi zahteva

po odpravi razlik med osebnimi dokladi in aktivni in upokojenimi namučencem. Uradnik, ki je pošteno in dobro delal vso službeno dobo in dočakal zasluženi pokoj, naj ga uživa svojemu stanu primerno, ne pa v bedi in pomanjkanju.

SPOMENICA

Ob zaključku zborovanja je bila sočasno sprejeta spomenica, ki jo bo posbna deputacija prihodnje dni odnesla v Beograd.

Se nikdar niso bili uslužbenci in upokojeni vseh strok in vseh položajev v tako težkem materialnem položaju kot danes. Vse življenjske potrebščine, živila, obutev in obleka so poskočile v ceni tako visoko, da nismo zmogli najnujnejših nakupov. Cene pa še rastejo iz dneva v dan in s strahom pričakujemo dobe, ki pa ni daleč, ko nam bo sploh življenje onemogočeno. Obupni položaj so že uvideli nekatere privatne ustanove in zvišale prejemke.

V tej težki dobi se obračamo na vse merodajne faktore, na vse one, ki odločajo o naši eksistenci, kakor tudi na one, ki nam hočejo pomagati pri ostvartvi eksistenčnega minimuma s klicem, da je neobhodno in nujno potrebno takoj povišati prejemke vsem uslužbencem za sedaj najmanj za din 800 mesečno ter zvišati doklado za ženo in za otroka na 300 din mesečno. Glede na mednarodni položaj se kaže, da se bodo cene še vedno dvigale. Zato zahtevamo, da naj se po tem splošnem zvišanju v bodoče uravnavajo prejemki po indeksu cen. Le s takimi takojšnjimi ukrepi bosta omiljeni beda in obup, ki danes razjeda namučenske družine, kar nikakor ne more biti koristno za dobrobit delodajalcev in dobro države. Potrebno je tudi storiti ukrepe proti onim, ki neupravičeno navijajo cene.

Neobhodno potrebno je pa tudi, da se pri prejšnjem letu naše stalne zahteve iz prejšnjih let, ki obsegajo:

1. takoj naj se izvedejo vsa napredovanja,
2. priznajo naj se poročenim ženam isti prejemki kot neporočenim,
3. vse razlike pri osebnih dokladah med aktivnimi in upokojenimi uslužbenci naj se odpravijo.

Veliko ztorovanje železničarjev

Vsem uslužbencem naj se plače takoj zvišajo najmanj za 300 din mesečno

Zidani most, 7. decembra. Sprito naraščajoče dragulje, ki grozi vsem našim državnim namučencem je predsednik podružnice Zid. most. Udruga jugoslovanskih železničarjev in brodarjev sklical g. Rudolf Zavašnik danes ob 20. v Sokolskem domu na Zidanem mostu veliko protestno zborovanje naših železničarjev, na katerem se je razpravljalo o draguljih in zvišanju plač državnim namučencem. Zb. mnogo pred 20. so se jeli zbirati železničarji pred Sokolskim domom.

Zanimanje za zborovanje je bilo tako veliko, da so prišli železničarji s svojih domov, oddaljenih po eno in dve uri hoda do Zidanega mosta. Zastopani so bili z Vrhovnega, Goreljke, Rimskih Toplic, Rače itd. Največ pa je bilo Zidanmoščanov.

Ob groznom navdušenju je povzel besedo predsednik podružnice Zidani most UJNZB g. Rudolf Zavašnik, ki je takoj prešel na svoje aktualno poročilo. Podoba je bila, da je govoril vsem iz srca. Spontani medikci železničarjev so izpricavali, da je njihova beda na višku. Med drugim je govoril dejal:

»Vojna vihra, ki divja po nekaterih delih Evrope, prinaša gorje ne samo neposredno prizadetim, temveč posredno tudi sosednim narodom. Najbolj pride to gorje do izraza tedaj, ko začne zaradi manjše produkcije in večje potrebe primanjlovi stvari, ki so življenju najpotrebnejše. Kot prva posledica spremenjenega stanja se pojavlja draginja, čisto pa le po krivdi brezvestnih spekulantov, ki izrabljajo pomanjkanje in zmedo s povisjanjem tržnih cen. V podkrepitev te navedbe navajam razliko cen nekaterih življenjskih predmetov in sicer:

Cene nov. 1938:	Cene nov. 1939:	povečanje v %
moka od 1 kg	din 3.40	na 4 — 18%
mast 1 kg	> 20 —	> 23 — 15%
fižol 1 kg	> 3.25	> 7 — 115%
krompir 1 kg	> 0.90	> 1.75 94%
riž prima 1 kg	> 8 —	> 12 — 50%
jajca 1 kom.	> 1 —	> 1.50 50%
olje namiz. 1 liter	> 14 —	> 18 — 29%
sladkor 1 kg	> 15.50	> 15.50 00%
milo 1 kg	> 13 —	> 15 — 15%

Manufaktura in obivalo se je v splošnem podražilo za 15 do 30%. Iz tega je razvidno, da so se cene občutno dvignile. Koliko več izdatkov zahteva danes vzdrževanje 4 članske družine, je vsakemu lahko ugotoviti. Draginja občutno najprej in najbolj uslužbenci navezani na dneveno ali mesečno plačo, ki jo prejemajo za svoje delo in ki je v normalnih prilikah predstavlja niz neprestanih skrbi in samopremagovanja za obdržanje življenjskega ravnotežja.

Železniški uslužbenci smo že mnogokrat statistično ugotovili, da nam najprej prijemki ne udijo niti v rednih razmerah eksistenčnega minimuma in da smo glede prejemkov močno zaostali za stanovanjskimi tovariši sosednih držav.

Zato je treba takoj rešiti vprašanje obstoja železničarjev. V ta namen naj se:

1. zvišajo draginjske doklade, ker so se vsled svetovnih dogodkov dvignile cene življenjskih predmetov,
2. priznajo oziroma zvišajo doklade delavcem po čl. 40 pravilnika o delavcih državnih prometnih ustanov,
3. maksimirajo cene vseh predmetov, ki so človeku za ostanek potrebni,
4. omejijo izvoz živeža v toliko, kolikor je potreba za lastno prehrano.

Odnosno je nujna, da ne nastopi pri uslužbencih obup, ki utesne postati škodljiv tudi splošnemu narodnemu gospodarstvu. Naša železniška služba je težka in

odgovorna, kar priznavajo vsi odločujoči činitelji. Svoje službe vršimo vestno, za kar imamo nešteto pohval in celo odlikovanj. Pričakujemo, da bo vlada skladno z dejanskim položajem brez odlašanja izvedla primerne ukrepe, ki naj uslužbence bvaruje pred lakoto.

Bovam je tajnik udruženja g. Reigel Ivan redital naslanjajoč resolucijo:

»Se nikdar niso bili uslužbenci in upokojeni vseh strok in vseh položajev v tako težkem materialnem položaju, kot danes. Vse življenjske potrebščine, živila, obutev in obleka so poskočile v ceni tako visoko, da nismo zmogli najnujnejših nakupov. Cene pa še rastejo iz dneva v dan in s strahom pričakujemo dobe, ki pa ni daleč, ko nam bo življenje sploh onemogočeno. Obupni položaj so že uvideli nekatere privatne ustanove in zvišale prejemke.

V tej težki dobi se obračamo na vse merodajne činitelje, na vse one, ki odločajo o naši eksistenci, kakor tudi na one, ki nam hočejo pomagati pri ostvartvi eksistenčnega minimuma s klicem, da je neobhodno in nujno potrebno takoj povišati prejemke vsem uslužbencem za sedaj najmanj 800 din mesečno ter zvišati doklado za ženo in otroka na 300 — din mesečno. Glede na mednarodni položaj se kaže, da se bodo cene še vedno dvigale. Zato zahtevamo, da naj se po tem splošnem zvišanju v bodoče uravnavajo prejemki po indeksu cen. Le s takimi takojšnjimi ukrepi bosta omiljeni beda in obup, ki danes razjeda namučenske družine, kar nikakor ne more biti koristno za blagor delodajalcev in dobro države. Potrebno je tudi storiti ukrepe proti onim, ki neupravičeno navijajo cene.

Neobhodno potrebno je pa tudi, da se pri prejšnjem letu naše stalne zahteve iz prejšnjih let, ki obsegajo:

1. takoj naj se izvedejo vsa napredovanja,
2. priznajo naj se poročenim ženam isti prejemki, kot neporočenim;
3. vse razlike pri osebnih dokladah med aktivnimi in upokojenimi uslužbenci naj se odpravijo.

Resolucija je bila sprejeta z največjim navdušenjem soglasno ter takoj odposlana na merodajno mesto.

Sledila je živahna debata, v katero so posegli številni železničarji. G. Burkelje Leopold iz Vrhovnega je bil mnenja, da se vsi železničarji strinemo v enotno fronto brez razlike političnega nazora in svetovne naziranja ter pokrenemo najenergičnejšo akcijo za zvišanje plač. Če so lahko zvišali plače v Italiji in drugod, zakaj bi se tega ne storilo pri nas, ko se nismo v takem pomanjkanju. Obhvali bi kar lahko gledale na ceno življenjskih potrebščin in regulirale izvoz »Priprade.

Tudi ostali govorniki so bili istega mnenja. Zborovanje je nudilo verno sliko velike bede naših železničarjev, zlasti onih s številnimi otroki. Ob 22. je predsednik podružnice Zidani most UJNZB zaključil lepo zborovanje.

Smrtna nesreča

Zebnik, 8. decembra. Te dni je vozil 50-letni haneč Anton Pivc, zaposlen pri postojnski g. Poharju na Nivčah pri Radčah, drva iz gozda v Zebniku. Fant je bil pameten in vesten, zato se mu je dojem odlično pri delu. Zato je tuintam tudi rad pogledal v kozareček. Ko je omenjenega dne šel s konji po drva, se je precej napel zganja. Pot ga je vodila po strmih hrebtu, kjer je voz zavrtel stopil pred konje, kar je bilo zanj usod

no. Zaradi velike teže je voz zdrvel s procejo naglacio navzdol. Ker je bil Pivc pijan, je prišel po nerodnosti pod kolesa, ki so ga nekaj časa vlekle pred seboj. Njegov tovariš Jože Gole mu je priskočil na pomoč. Bilo pa je že prepozno. Kolesa težko naloženega voza so ga pregazila in ga močno po kodovala po vsem telesu. Siromaku je počila lobanja, vrle so se mu prsi, ker mu je polomilo več reber. Kri mu je tekla kar kurkoma.

O nesreči je obvestil Gole bližnje ljudi, ti pa gospodarja. Poklicali so domačega zdravnika, ki mu je nudil prvo pomoč. Posrečeni je trpel hude bolečine, dokler ga smrt ni rešila trpljenja. Truplo so prepeljali v mrtvašnico. V nedeljo popoldne so ga pokopali na radekem pokopališču. Naj v miru počiva!

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 9. decembra: Levkadija JUTRI: Nedelja, 10. decembra: Lavrantska Mati božja

DANASNE PRIREDITVE

KINO MATICA: Juarez

KINO UNION: Pesem vetru

KINO SLOGA: Andy Hardy na divjem zapadu

KINO MOSTE: Pesem zlatca zapada

KINO ŠIŠKA: Njen prvi ples

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE »Kurent« ob 20.15

UMETNOSTNA RAZSTAVA »LADE« v Jakopičevem paviljonu odprta od 9.—18.

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO ŠIŠKA: Kraljica zraka

OSTALI KINEMATOGRAFI NESPREMENJENO

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE »Kurent« ob 15.15

JAVNO ZBOROVANJE ZEN ZA VOLILNO PRAVICO OB 10. V DVORANI DELAVSKE ZBORNE

SOKOL LJUBJANA-VIC telovadna akademija ob 17. v Sokolskem domu

Umetnostna razstava »Lade« v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Leustek, Resljeva

cesta 1. Bahovec, Kongresni trg 12, in

Nada Komotar, VIŠ — Tržaška cesta

MFSTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO

bo opravljali od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Fran Čiber, Srbska ulica 7/I., telefon št. 36-41.

Živilski trg

Ljubljana, 9. decembra. Na trgu je malo prometa, ker je Mlakaveza konkurenta minila, bočnica se pa še ni začela. Smemo pa pričakovati, da bo že čez teden mnogo živahnejše. Mraz se obutno vpliva ter je zaradi tega napredaj mnogo manj zelenjave. Med tem ko je bilo pred Miklavžem nenavadno mnogo sadja, ga je zdaj zopet malo.

Najzanimivejši pojav na trgu je bil prejšnji tržni dan, da so kmetje pripeljali nenavadno mnogo krompirja napredaj na debelo. Meščani so se že sprizgajali s tem — hočeš nočeš — da letos ni naproaj krompirja in zadnje čase ne hojo niti več na trg povpraševati po cenah. Kmetje pa, ki so čakali, da se krompir čim bolj poraži so bili zelo razočarani ko so sprevideali, da je kupec tako malo in da nadoje kupovati po napovedanih cenah. Najvišjo ceno je krompir dosegel na našem trgu 1.80 din a v sredo se je že pocenil na 1.60 do 1.70 din kg. Čeprav je to neznatna pocenitev, vendar je zelo značilna. Dokazuje nam, da nekateri kmetje imajo še krompir napredaj, a ga niso doslej prodajali ker so čakali na podražitev; ker bo pa zdaj prodaja zelo otežkočena zaradi mraza, kajti krompir začne kmalu zmrzovati in je prevoz na odprtih vozovih onemogočen, so skušali nekateri kmetje še izrabiti ugodno vreme, preden nastopi zimeko mrtvilo.

Danes pa je bilo premrzlo, da bi kmetje tvegali prevoz krompirja v Ljubljano. Kupelja s krompirjem se je torej skoraj povsem ustavila, zato se nam ni treba več bati večje podražitve. Če bo nastopilo zopet topleje in suho vreme, bo letos še dovolj krompirja na našem trgu. Nekateri napovedujejo, da bo spomlaj napredaj mnogo več krompirja, kar zdaj trdi da bo zaradi tega tudi znatno pocenil.

Gospodine skrbite, ali se bo pred prazniki še kaj podražilo. S podražitvijo mlčnih izdelkov se že treba računati. Saj ne bo obično dražje, uravnavana je pa bojazen, da se bodo podražili orhvi in jrdra. Zdalj so jedra še po 24 din kg, med tem ko so bila lani pred božičem po 32 din. Med ne bo dražji. Vendar bo treba letos bolj varčevati pri pitju. Vprašanje je, po čem bo pred prazniki nerutna in jakca. Zdalj se še ne kažejo nobene bistvene spremembe. Jajca so naštržena po 1.50 din kos kar je pa tudi rekord, naj takto draga menša se niso bila nikdar na našem trgu.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Sobota, 9. decembra: Tri komedije. Premiera. Premierski abonma

Nedelja, 10. decembra: ob 15. uri: Neopračena ura. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Tri komedije. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 11. decembra: George Dandin. Red A

Torek, 12. decembra: zaprto

Sreda, 13. decembra: Antigona. Red Sreda

OPERA

Začetek ob 20 uri

Sobota, 9. decembra: Sv. Anton, vseh ljubljenskih patron. Izven. Znižane cene ob 24 din navzdol

Nedelja, 10. decembra: ob 15. uri: Poljub. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Gorenjski slavec. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 11. decembra: zaprto

Torek, 12. decembra: Sebast kraljica. Red B. Gostuje Josip Gostič

Sreda, 13. decembra: zaprto

Žrtve pomorske vojne

Tri nemške podmornice, en angleški parnik in en nemški minonoscec — vsi potopljeni

London, 9. dec. 8. (Reuter). Letala angleške obalne zaštite so včeraj potopila dve nemški podmornici. Uničevanje prve podmornice je javila angleška admiraliteta še podnevi, poročilo o uničenju druge pa je bilo izdano nekaj pred polnočjo.

Angleško vodno letalo je na patrolni službi v Atlantiku izsledilo nemško podmornico na površini. Letalo je bilo samo 300 m nad morsko gladino ter je takoj napadlo podmornico z bombami. Podmornica je bila najbrž takoj zadeta, vendar se ji je posrečilo, da se je skrila pod vodno gladino. Nato pa je letalo vrglo še eno tondo bomb in obvestilo dva angleška rušilca, ki sta pet minut pozneje vrgla še več globinskih bomb na mesto, kjer je podmornica izginila. Veliki oljnat madež, ki so se potem pokazali na vodni površini, so dokaz, da je bila podmornica potopljena.

London, 9. dec. 9. (Reuter). Včeraj je bila, kakor javljajo, potopljena še tretja nemška podmornica, in sicer ona, ki je tor-

podirala angleški rušilec Jersey.

London, 9. dec. 8. (Reuter). Na rušilcu Jersey, ki ga je včeraj zadel nemški torped, je bilo ubitih 10 mornarjev ranjenih pa 12. Rušilec je bil prepleten v angleško pristanišče. Včeraj je angleška admiraliteta objavila tudi ime angleškega rušilca, ki je 13. novembra zadel na nemško mino. Je to rušilec Blanch.

Kodanj, 9. dec. ix. Danska telegrafna agencija javlja, da je nemški minonoscec »Bodensee« pri otoku Langeland naletel na mino in se takoj potopil. Vsa posadka je najbrž izpuščena. To je v kratkem času je tretji nemški minonoscec, ki je naletel na lastno mino.

London, 9. dec. 9. Na Atlantskem oceanu se je potopil angleški poštni parnik »Navasota« (8.795 ton). Sodiilo da je bil parnik torpediran. 43 most posadke pogrešalo, dočim so 35 most včeraj izkrcali v neki luk na južni obali Anglije, 8 drugih pa v neki drugi luk.

Za oživljenje ameriške pomorske trgovine

Predsednik Roosevelt je razpravljal z londonskim poslanikom Kennedyjem o načrtu, kako bi mogla ameriška trgovinska mornarica prevzeti premet na progah, ki so ga doslej opravljale vojskujoče se države

Washington, 9. dec. AA. (Reuter). Prezident Roosevelt je na sestanku z novinarji izjavil, da je z ameriškim poslanikom v Londonu Kennedyjem razpravljalo o vprašanju, kako bi se uporabljale ameriške ladje, ki so bile zaradi ameriških ukrepov o omejitvi plovbe v evropskih vodah takorekot izločene iz prometa.

Roosevelt je dejal, da sta govorila o tem, kako bi se ladje uporabljale na drugih paroplovih progah izven vojnih področij. Zato bi ne bilo treba nikakega posebnega sporazuma z Veliko Britanijo. Če pa bi vojskujoče se države opustile promet na nekaterih progah z nevtralnimi ameriški lulkami, bi Zedinjene države o tem gotovo obvestile in v takem primeru bi Amerika postavila na te proge svoje ladje. Roosevelt je dodal, da bo Kennedy razpravljalo o tej stvari tudi s pomorsko komisijo ameriške vlade.

Nadalje je dejal, da je govoril s Kennedyjem o dobavi gradbenega lesa iz juž-

nih ameriških luk vojskujočim se državam in o uporabi nekaterih ameriških ladji za prevoz kavčuka in kalja iz Anglije v Zedinjene države. O tem so se vršila tudi pogajanja, pri katerih pa še ni bil dosežen kakšen večji napredek.

Washington, 8. dec. AA. (Havas). Ameriški poslanik v Londonu Kennedy je izjavil novinarjem, da bi bilo najbolje, ko bi Roosevelt še nadalje ostal prezident Zedinjenih držav, ker je popolnoma poučen o socialnih in političnih vprašanjih Zedinjen

KINO UNION, tel. 22-21

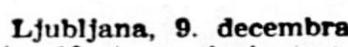
PREDSTAVE: danes ob 16., 18.

Veliki operi!

Vsi, ki so doslej film videli, so bili navdušeni — očarani! Tudi vsebina filma je izredno dobra, zelo zabavna in duhovita!

0 dopoldne (po znižanih cenah) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri!

Razgovor s častno predsednico slovenske sekcije Jugoslovenske ženske zveze Minko Govekarjevo

»Ali imajo žene kakšne posebne lastnosti in sposobnosti, s katerimi bi morale v političnem sodelovanju pomagati človeštvu do boljše usode?«

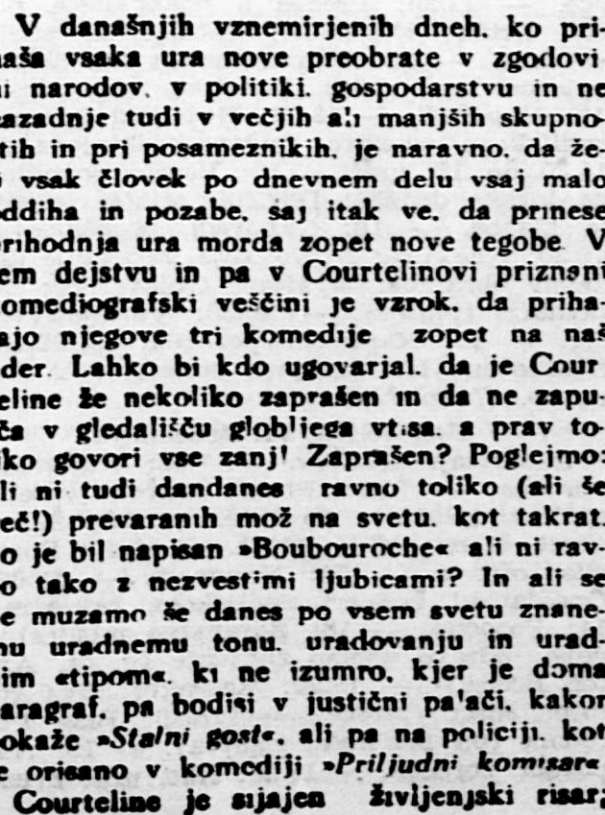
Gotovo je, da jih imajo. pravi gospa. Kot matere, vzgojiteljice, gospodinjke. Svoja opazovanja in izkustva, ki so jih nabirale doma, lahko prenesejo iz družine — državce v malem — na vse občestvo. Prav tako jih doživljajo in izkusnje po tovarnah, v javnih in zasebnih službah vedno na novo opozarjajo kaj bi bilo treba izpremeniti in izboljšati. Kmetica, delavka, podjetnica in intelektualka vsaka zase se je v času splošnih kriz in potreb naučila kritično gledati okrog sebe. Dalje pa nas tudi zkušnje iz življenja uče da bi žene kot volivke, poslanke, senatorka ali ministric vplivale na politično življenje ne le ploščeno, temveč tudi blažilo. Po vsej Avstraliji, skoro v vsej Ameriki in v siko-

Ženske pa, ki so vse takšne pomanjkljivosti opazovale in tudi občutile na lastni koži, bi imele kot poslanke in svetovalke nedvomno večje razumevanje, osterjše oko, bolj odprto srce in roke... Morda bi tu di dosegle da bi oblastva in podjetja pr silno oddajala naravnost ženam v roke prispevke za vzdrževanje družine, ako se moč-pijaneec ne zavda svojih dolžnosti in nosi denar v gostilne namesto domov. Kot dobre matere in varčne gospodinj, ki gre skozi njihove roke okrog tri četrtine narodovega premoženja, bi ženske zastopnice prav gotovo znale energično zavreiti alkoholizem in s njim zvezano pobjanje in klanje med fantaini in sploh pijanci in moralnini propalcani! Me ženske pa bi segate s pridom in za največjo korisjo po- poznati tudi v državno in občinsko finan- cno politiko. O tem sem docela prepriča- na! Nasa skrb bo da izberemo več kot dovolj žen ki bodo imele najvišje ntelek- tuolno pa na zlasti najvišjo moralno kva- litetkacijo ter se posebej največjo energijo za odgovorne javne funkcije. In nasa skrb bo tudi, da pojedejo na volišče vse ženske, ki zahtevajo, da bodi boljši in našli »rčarji«. N. pr. tudi socialno zaščito si žene za- misljajmo drugače: za zdrave in dela zmog- njene odrasle osebe je v naših očeh miloša- na poniževalna a hkrati demoralizirajoča. Tem ljudem je treba dati delo. Podpiraj

Gospa je zaključila: Tako, konec! Nič več ne smete izpraševati, govorjenja je bilo že dovolj. Prdite raje v nedeljo na naše zborovanje za žensko volilno pravico. Pa boste slišali še marsikaj! Če ne v Ljubljani, pa v drugih krajih širom Slovenije!

—nkn—

karikaturist bi ga ne mogli imenovati &

★

Courteline v današnjih časih? Zakaj ne kake sodobne komedije? Na to je cela šuma odgovorov: vsak si izbere tistega, ki se mu zdi najbolj upravičen. Če že hočemo uiti tegobam in zavosti današnjih dni, zakaj torej ne bi pobegnili v polpreteklo dobo, dobo miru in brezskrbnosti, v kateri niti ne spominja na preteče apokaliptične jezdece. Zakaj ne sodobne komedije? — Ker je Courteline več vreden kot marš kak sodoben dramatik, in ker je pred nas

Uvod v proslavo 30 letnice ustanovitve Zveze jugoslovenskih železničarjev v Trstu

Proti zakonu o državnem prometnem osebju iz leta 1931 se hodi organizacija že od vsega početka vendar do sedaj ni na letala na tista razumevanja pri menedžerjih fakultetih, kot da začinijo železniški neličnjak. Idenitno je tudi letos zastavilo ves svoj vpliv da se postavi amandma, leje poravnalo vsaj nekateri tovrstne: na drugi strani pa ho izboljšati ceno: zakona in da predložijo urevni Zakon naj bi našel. Na primer avtomatiki, kaj bi ohranila let 1972. Polna cena naj bi bili na zakon predložiti tudi vsi delavci v odgovor.

S filmskega platna

Kino Union: Pesem v vetru. Doslej smo bili zadovoljni z italijanskimi filmi, ki so bili predvajani v Ljubljani. Še prav posebno zadovoljni pa smo s tem glasbenim filmom, v katerem smo spoznali italijanskega tenorista Luga Pecca predstaviti na platnu ni lahka naloga, uspeh takoga filma zavis od zgodbe, v katero rešer vplete pevčeve nastope. V nemških podobnih filmih slaba filmska zgodba, ki je vedno okorno in diletanški zrežirana, navadno pokvari užitek, ki ga audi dober pevec. Bolj spirtni v sver ranjuje velik pevec ali pevk so Američani in Francozi. V Pesem v vetru pa kaže, da je tudi italijanska filmska produkcija s takimi filmi na zavodnji višini. Poleg lepega glasu Giuseppe Luga lahko občudujemo v tem filmu tudi številne prizore z odlično planinski tipični iz malega kraja kislepreme slovni pevača Giuseppe Luga tako probnejega glasu kakor sicer nima, čna pa bolj kultiviran glas in je zelo simpatična pojava. Razen lepega petja in glasbe je v filmu polno prizorov s pristno komiko. Južna vredost in z okusom poano življenje iz glasbeneg in družabnega ter podelskega življenja so poleg glasbe in petja odličnega tega filma. Takih filmov bi želeli še več — morda na račun omlednih in pogosto naravnost neprebavljivih izdelkov nemškega filma.

Progo Rajenburg—Senovo je proda
avtopodjetnik in hotelir g. Drago Zemljak
svojemu soferju Francu Planincu iz Sa-
novoga. Upamo, da bo mladi podjetnik
za redni promet bolj skrbel kakor je bilo
doslej, ko avtobusa pri marsikaterem vla-
ku sploh ni bilo ali pa je prispel prepozno.
Enako mislimo, da bo gospod Zemljak po-
svečal več pozornosti prosti Rajenburg—
Kozie, da bodo zlasti v zimskem času iz-
ostali ob slabem vremenu razni defektci,
da bodo tako ljudje prihajali pravčasno
na vlak, ker se je izkazalo, da vlak na
nje ne more čakati. Res je sicer, da je ce-
sta uprav na tej progi najsibša, zlasti se-
daj ko je posuta s kamenjem, a potniki
radi teza ne morejo zamujati vlakov.

**Oglejte si božično razstavo
v trgovini
Pepce Černjač**

Nemška knjižna razstava v muzeju kneza Pavla v Beogradu

Posebno kulturno orodje bo d-bila razstava po zgodovinskih dokumentih o nemško-jugoslovenskih kulturnih stikih. Poleg drugih znamenitosti bodo razstavljena pisma Vuka Karadžića Jakobu Grimmu, pisma Herderja in Kopitarja iz Razstavljen je rokopis o'vite Rank:jeve »Zgodovine srbske revolucije« ki je nastal v zvezi s poročili Vuka. D s dai malo znan: dokaz tega sodelovanja tvori zemljevid Srbije, katerega sta oba raziskovalca skupaj narisala. Poleg pism in rokopisov bodo videti tudi dela teh slovitih mož v prvih izdajah, med njimi tudi na Dunaju izišle knjige v arbohrvatskem jeziku.

Na strani obeh teh zgodovinskih del
bodo stale nemške izdaje iz zadnjih let,
iz katerih se vidi udela žbha Nemcev na
jugoslovanskem prosvetnem življenju. To
so zlasti osebni zapisi praškega slavista
Gesemannja iz svetovne vojne («Beege»,
epsko opisovanje srednjeveške zgodovine
Srbov po R. Weereju v knjigi «Nema-
njidi» (knjiga je izšla te dni), novi prevod
«Gorskega venca» gospe K. Jovanović,
novele dr. Iva Andrića, jugoslovanskega
poslanika v Berlinu, v prevodu dr. A.
Schmausa, in kot izbor knjižne razstave
novo izdana zbirka «Srbske narodne pes-
me» v znani zalogi Insel-Verlag v Leip-
zigu.

Pri slovesni otvoritvi razstave 9. t. m.
bodo predavali odlični raziskovalci Bal-
kana in pesniki Dne 12. decembra bo
govoril znani monakovski raziskoalec
Balkana profesor dr. Franc Dölzer o temi
«Balkanski narod: in nemško raziskova-
nje» in dne 15. decembra bo nemški pis-
atelj dr. Pavel Alverdes (izdajatelj tudi
v inozemstvu znanega časopi-a «Das In-
nere Reich») čital iz svojih knjig.

Obiskovalci razstave imajo na državnih železnicah polovično vozmino.

DNEVNE VESTI

— **Prepoved vsakega prometa z osebnimi avtomobili?** Navedeni soji odobri ministri za ekonomska in socialna vprašanja se se obravnavali uspehi štednje tekočega goriva v prvem tednu po znanju naredbi trgovinskega ministra o omejitvi porabe benzina in prometa z motornimi vozili. Ministri so proučili tudi ves položaj v zvezi s preskrbovanjem države s tekočimi gorivi. Eno in drugo je prineslo k sklepu, da bo prihodnje dni štednje tekočih goriv omejitvev prometa z motornimi vozili še bolj omejena. V začetku prihodnjega tedna izide boja nova naredba trgovinskega in finančnega ministra, ki prične nove ukrepe glede štednje tekočega goriva. Podrobnosti o tem še niso znane. V vladi je močna struja, ki zastopa stališče, da je treba sploh prepovedati promet z osebnimi luksuznimi avtomobili, kakor se je govorilo preden je izšla prva naredba. Ta misel je bila pa takrat opuštena zaradi posredovanja zainteresiranih benedinskih družb.

★

— **Vodnikova družba v Ljubljani** vidno obvešča vse svoje gg. poverjenike (ce) in člane, da prične v ponedeljek 11. decembra t. l. z razpisiljanjem svojih letošnjih knjig, in sicer po sledečem vrstnem redu: ustanovniki, Amerika, Ljubljana-mesto, srez Ljubljana-okolica, nato srez v bivši mariborski oblasti, razni kraji v državi izven dravske banovine in slednji srez bivše ljubljanske oblasti. Vsi do 10. decembra prijavljeni člani pri svojih poverjenikih do 20. decembra letošnje knjige. Obenem prosti uprava Vodnikove družbe, vse one gg. poverjenike (ce), ki se do danes niso poslali svojih nabiralnih pol, da naj to opravijo takoj. Istotako prosti družba vse člane zamudnik, da se naj še danes prijavijo pri svojem poverjeniku, odnosno direktno pisarni družbe, da dobe letošnje knjige še pred razpisi.

— **Naše izseljence** v. Po podatkih socialnega oddelka banke uprave v Zagrebu objavljanih pravkar, se je iz naše države izselilo v prvih 5 mesecih letošnje 188 ljudi, med tem ko se jih je lani v istem času samo 12440. Sledilo se jih je torej izselilo 27,6% več. Vrnilo se je pa iz tujine 2629 izseljenec, lani pa 2883. Letos se jih je torej vrnilo 16,9% manj kakor lani. Vendar se letos ni izselilo toliko naših ljudi v prekomorske dežele, 17,9% manj kakor lani. Čež morje se jih je največ izselilo v USA, na drugem mestu je Kanada, sledi Avstralija, Argentina, Nova Zelandija, države Južne Amerike in Južna Afrika. Največ izseljenec je bilo iz savske banovine, potem slede po številu bivša primorska banovina, dunavska, dravska, Beograd, vardarska in zetska. V evropske države se je izselilo 15 tisoč 319 naših ljudi, največ v Nemčijo. Iz evropskih držav se jih je največ vrnilo iz Francije, Nemčije in Belgije.

PREDAVANJE O AMERIKI
1500 km čez USA
SE BO PONOVILO
V PONEDELJEK 11. T. M. OB 20.
V FRANCISKANSKI DVORANI
PREDAVA ING. MITJA SVIGELJ

— **Iz »Službenega lista«** »Službeni list kr. banke uprave dravske banovine« št. 98, z dne 9. t. m. objavlja uredbu o dopolnitvenem zapisniku k trgovinskemu in kompenzacijskemu sporazumu med Jugoslavijo in Grčijo, pravilnik o dopolnitvenih tečajih absolutiranih sester pomočnic za pridobivanje pravice do babiške prakse, navodila za odločevanje živali, vozil, jezdnice, vprežne in tovorne opreme za potrebe aktiviranih enic vojske in mornarice, mednarodni sporazum za pobiranje trgovine z belimi sužnji in konvencije, uporaba na Birminghmu, naredbo o strokovnem nadzorstvu nad sadnimi drevesnicami in nad prometom s sadnimi drevesi, popravke ob razraza službene pogodbe po vinčarskem redu in razne objave iz »Službenih novic«.

— **Blagovni promet na naših železnikih.** Po uradnih podatkih je nazadnje blagovni promet na naših železnikih v septembru od 1.612.147 na 1.490.993 ton ali za 7,52%. Lokalni promet se je povečal za 5,54% na 1.249.400 ton, dočim je mednarodni promet nazadnje za 43,5% na 214.600 ton. Nazadnje je mednarodnega prometa seveda posledica vojna. Vse promet je nazadnje v septembru od 2 milijona 913.78 na 2.079.344 ton ali za 0,59%. Število tovornorazvoznih vagonov je znašalo v septembru 184.937, lani v septembru 179.485, povečalo se je torej za 3,03%.

— **Poravnava naše države s Thurn-Taxisom.** Ministrski svet je sprejel uredbu o doseženem sporazumu s knezom Thurn-Taxisom, s katerim se je naša država več let pravila pri domačih in inozemskih sodiščih. Šlo je za odškodnino za veleposredstva, ki so prišla pod agrarno reformo in so bila sekvestrirana kot imovina nemškega državljanja. Po doseženem sporazumu odstopa Thurn-Taxis naši državi vsa svoja zemljišča podvržena zakonu o agrarni reformi. Gozdov in odstopa nekaj manj kot 60 odstotkov, in sicer okrog 13.000 ha. Kot protivrednost dobi od naše države 35 milijonov dinarjev.

— **Omejitve motornega prometa tudi v Zagrebu.** Z večerajšnjim dnem je stopila tudi v Zagrebu v veljavo naredba o omejitvi prodaje tekočega goriva in prometa z motornimi vozili. Na banski upravi v Zagrebu so pa izjavili novinarjem, da je ta ukrep samo začasnega značaja in da upajo, da bo banovina Hrvatska v 15 do 20 dneh zopet tako preskrbljena z bencinom in petrolejem, da bo vsaka omejitev sama po sebi odpadla. Upajo, da se bo to zgodilo tudi pri nas.

— **Vprašanje ustanovitve sveta za zunanjo trgovino.** V zvezi s skorajšnjo organizacijo ravnanjstva za zunanjo trgovino se proučuje tudi vprašanje ustanovitve sveta za zunanjo trgovino pri trgovinskem ministru. Svet bi bil dejansko vrhovna instanca za našo zunanjo trgovinsko politiko, njegov izvršni organ bi pa bilo ravnanjstvo za zunanjo trgovino.

— **Verizniki še vedno širijo vesti o porokih soli.** Uprava državnih monopolov

objavlja, da verizniki še vedno širijo vesti, da se bo sol podražila in da jo bo zmanjkalo. Vse te vesti uprava državnih monopolov odločno zavrača in poskrbela je, da bodo tisti, ki jih širijo, strogo kaznovani. Kateri trgovci so se začeli prodajati sol po 2 din kg. Trgovca, ki zahteva za kilogram navadne kuhinjske soli več kakor 1,50 din, je treba takoj prijaviti upravnim oblastem ali najbližjemu oddelku finančne kontrole, da bo kaznovan.

— **Lovski kongres.** Letošnji lovski kongres bo v torek 19. t. m. v Učinku v južni Dalmaciji. Prometni minister je dovolil udeležencem polovično vozno. Vozna oiajsava bo veljala za odhod od 15. do 20. za povratek pa od 20. do 22. decembra.

— **Snež v črni gori.** V četrtak ponoči je zapadel po vseh krajih Črne gore sneg. Na planinah so ponekod do 1 m visoki snežni zameti, take da ovirajo avtomobilski promet. Prvi sneg je prinesel tudi močno ohlajitev ozračja.

— **Izletniški vlaki na Gorenjsko.** Jutrišnje nedelje bodo vozili na Gorenjsko kot izletniški vlaki: vlak št. 920 na progi Ljubljana — Bistrica Boh. Jezero, v obratni smeri pa vl. št. 919. Odhod vlaka 920 iz Ljubljane ob 5.40, prihod vlaka 919 v Ljubljano ob 22.10. Na progi Jesenice — Rateče Planica bo vozil vlak št. 8620 z odhodom z Jesenic ob 7.53 in v obratni smeri vlak 8619 s prihodom na Jesenice ob 19.55.

— **Zvončice, mladinski list.** Obiskuje slovensko dečo naših izseljenec po vsem svetu in jo duhovno veže z ljubo domovino. Zato podpisuje »Zvončice« narodno-obrambno poslanstvo! Narodni list svoj jim otrokom, darujte v »Zvončikov skladi« za zamejke in izseljenke!

EKSPRES RESTAVRACIJA „SLON“

nudi vsak dan druge domače specialitete. V kletnem prostoru danes zvečer ob 9. uri, vsako nedeljo pa že od 17. ure dalje godba s plesom!

— **V našem poročilu o slavnostnem odkritju spomenika kralja Aleksandra v Sevnici** je po pomoti izostalo, da so kot drugi položili venec na spomenik slovenski dobrovoljci, ki so se udeležili slavnosti s praporom, kot tretja pa sta položila lavorjev zlat venec zastopnika Združenja četnikov, pododbor Ljubljana, brata Plečnik in Poljska.

— **Zaprta cesta.** Banovinska cesta I. reda št. 14, Dravograd Slovenj Gradec — Velenje — Šostanj — Letuš — Sv. Peter v Sav. dolini odsek od 27.000 do km. 28.500 skoz Hudo Luknjo, ki se nahaja med Gornjim Dolcem in Velenjem bo tri dni, to je v soboto, nedeljo in ponedeljek 9., 10. in 11. decembra radi razstreljevanja skalovja za promet zaprta. V času, ko bo cesta zaprta je možen promet med Slovenjim Gradcem in Velenjem le preko Vitana.

— **Planica ima ugodno smuko.** V Planici je zapadel sneg. Pri domu ga je 20 cm na podlagi v Tamarju pa pol metra.

— **Ce ste radijski naročnik,** morate biti tudi naročnik »Našega valca«, ki je naš najboljši tehnik za radio, gledališče in film. »Naš valc« primaša obširne sporede vseh važnejših evropskih radijskih oddaj, vseh važnejših evropskih radijskih oddaj, vseh važnejših evropskih radijskih oddaj, vseh važnejših evropskih radijskih oddaj.

— **Številka za prihodnji teden** prinaša zanimiv članek »Radijski sprejemniki so časih tudi nagačji«, v katerem imajo naročniki pojasniti, kako naj postopajo v primeru defekta in sprejemniku, dalje zabavno novelo »Kdo je zmagal?«, rubriko »Radio in televizija« s poročili o najnovejših dogodkih po radijskem in televizijskem svetu, zabavni kotiček in filmski pregled. »Naš valc« prinaša poleg tega tudi zanimiv Kuprinov roman »Zavojevalci sonca«. Novi naročniki dobe prejšnja nadaljevanja brezplačno. Mesečna naročnina na »NAŠ VALC« stane samo 10 din, naroča pa se pri upravi v Ljubljani, Knašjeva ulica 5. Zatevajte na ogled brezplačno številko! — Radijske naročnike opozarjamo, že zdaj, da bosta posebno prihodnji dve številki »Našega valca« zelo aktualni.

— **Smuka v planinah.** Slovensko planinsko društvo poroča, da je na Kravcu 60 do 80 cm snega in sicer prišča. Enako je tudi na Veliki Planini 40 do 50 cm snega. Planinci smučarji imajo že priliko, da zarezajo prve smučine v sneg na Kravcu in na Veliki Planini.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo jutraj megle, čež dan večina jasno, precej mrazlo vreme. Večraj je deževalo v Beogradu, Sarajevu in Kumboru. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru 14, v Splitu 10, na Rabu in Zagrebu 8, na Visu 7, v Mariboru 5,4, v Ljubljani 4,9, v Beogradu in Sarajevu 4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767,1, temperatura je znašala —3,8, na aerodromu —6,0 C.

— **Moderne pletenice KARNICNIK.** Nebotičnik.

— **Zaradi prišle poroke se je ustrelila.** V bosanski vasi Gornja Trepla se je ustrelila lepa Velinka Vasiljevič. V smrt je šla zato, ker jo je očel prišil, da se je omočila s Pero Vasiljevičem, znanim razuzdancem, ki ga ni maralo nobeno dekle.

— **Pijanica se za šalo pokopavala,** pa je umrl. Okrog Virgenmosta in Gline se mnogo govori o neumestni šali veselo družbe. V neki krčmi je sedela družba veseljakov in izmislila se je razne šale. Če so se je kdo tako napil, da se je zavali pod mizo, so ga namazali s sajam, mu zavezali ruto na glavo, kakor šenski in uganjali razne druge burke. Za mizo se je zavali tudi kmet Nikola Pajč. Ker je bil tako pijan, so ga na pokopališču. Opravili so vse cerkvene obrede naprej v hiši, potem pa šli na pokopališče. Toda na pokopališču jih je bila groza in kmalu so se iztrgali. Šli na pokopališče po nosilnice in odnesli še večja je bila pa njihova groza, ko so opazili, da je Pajč ta čas umrl. Podlegel je namreč mstrupljenju s alkoholom.

— **Občinstvo v Zagrebu.** Leta 1921. je bilo v Zagrebu 2700 tujih državljanov, pošenih, 10 let pozneje pa že preko 17.000. Bil je skrajni čas, da začne odklanjati tujce v prid domaćinov. Predsedat pa hočejo isti nekateri v trubljanju s predlogom, da se naj umaknejo tudi tisti naši državljani, ki so se šele po prevratu naselili na ozemlju sedanje banovine Hrvatske in niso iz Hrvatske. To bi značilo tudi Slovence, ki že od nekdaj gravitirajo v Zagreb in pač ne zaslužijo, da bi s njimi obratovali enako kot s vsakojakim raso in idejno tujim elementom.

JUAREZ

WARNER BROS. FILM

Iz Ljubljane

— **Iz legije koruških borcev v Ljubljani.** Opozarjamo vse tovariše, ki so vključeni v ljubljanski krajevni organizaciji koruških borcev, da bomo prihodnji teden začeli s razdeljevanjem tiskanih formulirjev za podelitev spominske kolajne. Formulirji se bodo izdajali samo tistim članom, ki so poravnali vse obveznosti do vključno leta 1939 v svoji organizaciji. Zaradi kratkega roka za vlaganje prošnji za podelitev spominske kolajne, naprosimo člane, da iste čimprej dvignejo po vrstnem redu, ki bo objavljen na članskem sestanku ter v najkrajšem času iste izpolnjene vrnejo v pisarno krajevene organizacije, kajti rok za vlaganje istih je jako kratak. V torek 12. t. m. se vrši v salonu »Pri levu« na Gospodarski ob 20. sveder članski sestanek, na katerem se bo pojasnilo vse, kar je treba vedeti pri izpolnjevanju formulirja za vlaganje prošnje. Posreje se ne bo dajalo nikakih pojasnil, zato je dolžnost vsakega, da pride v torek sveder na sestanek. Ker bo odkritje in blagoslovitev grobnice v svetovni vojni padlim vojakom v nedeljo ob pol 12. dopoldne na pokopališču pri Sv. Križu, prosimo vse tovariše, da pridejo v nedeljo dopoldne ob pol 11. vsi pred pisarno LKB, Cankarjevo nabrežje 7., odkoder skupno odkorakamo z zastavo na pokopališče. V primeru dežja zbirališče pred cerkvijo Sv. Križa ob 11. in 15. min. Dolžnost slihernega tovariša borca je, da se ob tej priliki pokloni kostem padlih tovarišev, ki so pred dvajsetimi leti dali svoje življenje v borbi za obrambo svoje domovine.

— **Iz Starešinske organizacije Preporoda** poziva vse Preporodovce, da se udeležijo otvoritve vojne grobnice na pokopališču pri Sv. Križu v nedeljo ob pol 12. Zbirališče bo do 11.15 ob grobnici desno. Ker je pokopan v tej grobnici poleg judenburških in ostalih žrtv svetovne vojne tudi naš prvobornik Ivan Endlicher, je udeležba za vsakega dolžnost!

— **Iz Vse slovenske blagoslovitve kostnice na pokopališču Sv. Križa** bo jutri ob 11.30 dalje oddajala tudi ljubljanska radio postaja, da bodo lahko vsi svojci in častilci žrtv svetovne vojne vsaj slišali, kako Ljubljana časti v svetovni vojni padle borce. Opozarjamo, da se slovenske prične točno ob 11.30 in naj zlasti društva in organizacije pridejo nekoliko prej, da se lahko zvrste okrog kostnice. Hkrati pa tudi opozarjamo, da društva in organizacije niso dobila posebnih vabil, ker pač pieteta zahteva in narekuje udeležbo vsem obrambnim, kulturnim, telesno vzgojnim, brodelnim in humanitarnim društvom, zlasti pa tudi gasilec ter članicam in članom Rdečega križa, predvsem pa seveda vsem prijateljem in svojem padlih žrtv. Bojevniske organizacije so vse tudi z dežele že prijavile svojo udeležbo. Vsa Ljubljana naj se pa zaveda, da je vsa slovenska cerkev opravilo in hkrati tudi manifestacija pietete do žrtv svetovne vojne.

— **Iz 30letnice Udruga jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev.** V nedeljo 10. decembra ob 10 bo v dvorani kina »Sloga« v Ljubljani proslava 30letnice ustanovitve Zveze jugoslovanskih železničarjev, predhodnice današnjega UJNZB. Pokrovitelj proslave je minister za promet g. inž. Nikola Beslić, v častnem predsedstvu pa so pomočniki ministra za promet g. inž. Mate Šneler, generalni direktor JDŽ g. inž. Nikola Djurić, oba njegova pomočnika g. inž. Josif Cugum in g. inž. Milan Jokić, ljubljanski direktor g. inž. Rudolf Kavčič in njegov pomočnik g. Franc Hojs. Člane opozarjamo, da je udeležencem dovoljena brezplačna vožnja po železnici (glej objavo št. 75-39, ki jo je izdala ljubljanska direkcija svojim edincam). Pričakujemo čim večjo udeležbo. — **Oblastna uprava UJNZB** v Ljubljani.

— **Iz Predavanja SPD.** Zanimivo predavanje o astronomiji priredi SPD v torek 12. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. SPD je za to predavanje pridobilo g. ravnatelja Kunavara Pavla, ki bo govoril o temi: Planinci in zvezde; številni diapozitivi bodo spremljali zanimivo predavanje. Vstopnice so že na razpolago v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4-1.

— **Iz Zorke Prelovača kot skladatelj** nam bo pokazal koncert njegovih skladb, ki ga bo priredilo društvo Ljubljanski Zvon v petek 15. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Prelovačeva dela za ženski, možki in mešani zbor je našel tudi Zvonov pevovodja g. Dore Matul naslednik Zorke Prelovača, ki je nad 25 let deloval in močno povzdignil sloves Ljubljanskega zvona. Na sporedu so tudi samospeli, ki jih bodo peli gđ. Draga Stajnarjeva, ter gg. Lupa in Tone Petrovič. Na koncert opozarjamo. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

— **Iz Biseri Udruga vojnih invalidov** naj se udeležijo blagoslovitve nove vojne grobnice na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani, v nedeljo 10. t. m. ob 11.30 dopoldne. Vsaak naj gotovo pride, ker moramo biti invalidi zastopani v častnem številu. Zbirališče ob 11. uri pred pokopališčem.

— **Iz Ruska Matica.** Ruska Matica naznana, da se za 11. december t. l. v prostoru francoskega instituta določena proslava 125letnice rojstva ruskega pesnika M. Lermontova preloži na posejnih čas.

— **Iz Manja veta denarja** je bila najdena s denarnico vred. Dobi se v trgovini Novak, Gosposka ul. 7.

— **Iz Zdravstva rezervnih podoficerjev** poziva člane, da se udeležijo otvoritve vojne grobnice pri Križu jutri ob pol 12. Zbirališče ob 11. pred pokopališčem. Udeležba obvezna.

— **Iz Zveze šol sverne Amerike.** Predavanje, ki ga je imel prejšnji teden inž. Mitja Svigelj o potovanju 15.000 km čez Zdravstvo države, je vzbudilo mnogo zanimanja zaradi pestrosti najrazličnejših slik in pa zaradi mnogoterih splošnih in drobni zanimivosti iz ameriške pokrajine in življenja. Ker je bilo predavanje razpisano, da nekateri niso dobili več vstopale, in ker se za to predavanje gotovo še mnogo zanimajo, bo predavatelj ta večer ponovil v ponedeljek 11. t. m. ob 20. v franciškanski dvorani. Zaradi obširnega števila slik, pa tudi zaradi mnogih še novih zanimivosti bo ponovno predavanje zanimalo morda tudi še tiste, ki so ga slišali že

PAUL MUNI Kino Matica, tel. 21-24

Tragedija Maksimilijana Habsburškega in njegove žene Šarlotte.

Nahvite si vstopalce v predprodaji! jutri v nedeljo ob 10.30, 14.45, 17., 19. in 21.15

Samo še danes ob 16. in 19. uri popularni filmski junak MICKEY ROONEY v veselim in zabavnem filmu

Andy Hardy na divjem zapadu

Ob 21. uri premiera izvrstne šlager komedije

NISMO VSI ANGELI HEINZOM RÜHMANNOM in LENI MARENBACH
Vsem tistim, ki imajo kupone za brezplačno fotografiranje s Mickey Rooneyem in se še niso fotografirali, je dana prilika slikati se brezplačno v ponedeljek KINO SLOGA — tel. 27-30

»Pesem zlatega zapada«

JEANETTE MAC DONALD, EDDY NELSON Danes ob 17. in 20. uri, v nedeljo ob 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30 uri

prvč. Prodaja vstopnic vnaprej bo od sobote 9. t. m. dalje v trafikah Severjeve v Selenburgovi ulici. 614—n

— **Iz Začetniški plesni tečaj za dame** in gospe se vrši redno vsak ponedeljek ob 20. uri v Jenkovi šoli — Kladna. Novinci se vedno sprejemajo. Vsa torka in petek nadaljevalna tečaja. V nedeljo ob 16. popoldansko ples. Vsako sredo izpopolnjevalni tečaj. Posrebe ure in informacije vsak dan. Djaki (nje) pust. 612—n

— **Iz Lutkovni oder Sokola I na Taboru** uprizori v nedeljo 10. t. m. ob pol 16. komično lutkovno igr »Jurček zmagovalce« v 3 dejanjih. Predprodaja vstopnic v nedeljo ob 11. do 12. v društveni pisarni. Ob tej uri lahko tudi telefonično. 613—n

— **Iz Plesna šola na Taboru** ima jutri ob 20. redno plesno vajo. 615—n

— **Iz Je imate priliko ogledati »Kurenta«** v šentjakobskem gledališču. Nocoj ob 20.15 bo zadnja večerna predstava, jutri popoldne ob 15.15 pa zaključna predstava »Kurenta«. Na popoldanski predstavi opozarjamo zlasti okolišane in jih prosimo, da si vstopnice preskrbe pravčasno, ker bo pri blagajni pred predstavo naval.

— **Iz Ne zamudite filma z Giuseppeom Lugom!** Ljubljana je na glasu kot izredno muzikalno kritično mesto in to velja zlasti za petje. Veliko veselje in nepopisen užitek so imeli ljubljanci, ko so imeli priliko slišati slavne pevce, ki jih večina nikdar ne bi mogla poslušati na odru, kajti taki pevec svetovnega slovesa nastopajo le na veleumestnih opernih in koncertnih odrih, ki jih morajo njihovi slavi primerno plačati. Tako so bili ljubljanci zadovoljni, ko so videli filme, v katerih so peči šaljipani, gigli, Tauber, Jeanette Mac Donald, Nelson Eddy, Nino Martini, Lawrence Tibbett, Klepura, Maria Eggerth I. t. d. Vse te pevce je večina ljubljana spoznala v filmu, ki je v tem pogledu vršil veliko in važno kulturno nalogo. Film je imena teh pevskih kapacitet populariziral in jih predstavljal našim množicam. Film pa še dalje vrši to svojo kulturno misijo, odkriva vedno nove in nove pevce in jih predstavlja širšim ljudskim masam. Tako novo senzacionalno odkritje je Giuseppe Lugo, mlad, pa že zelo slaven pevec, ki je v Parizu, v Rimu, Milanu in drugih velikih mestih zelo uvažen in priljubljen. Prvi film Giuseppea Luga »Pesem vetru« napravljen v Rimu, je sijajno uspel v vsakem oziru. Pevčevo krasi in

obsežni lirčni tenor je prišel odlično do izraza, toliko bolj, ker so nudili pevci dovolj prilike, pokazati svojo visoko umetnost. Giuseppe Lugo je ime, ki bo s tem filmom prodir v najširše kroge občinstva in nadaljnji filmi tega slovitega pevca bodo nedvomno v kratkem dobili isti renome, kakor filmska dela Giglia in drugih takih nekronanih kraljev petja. Giuseppe Luga mora tedaj štati vsak ljubljancin in si ogledati njegov prvi film »Pesem vetru« v kinu Unionu. 3388

— **Iz Žene,** če ste kdaj občutili kako ste zapostavljene glede prejemkov in napredovanja samo zato, ker ste žene in nimate volilne pravice, pridite na zborovanje za volilno pravico, ki bo v Ljubljani jutri v nedeljo 10. t. m. ob 10. dopoldne v Delavski zbornici.

— **Iz Širokšinski sokolski mladini na Viču** je namenjena telovadna akademija, ki jo priredi viški Sokol jutri (v nedeljo) ob 17. uri v sokolskem domu. Čisti doček akademije je namenjen ubožni sokolski mladini, ki jo bomo pri božični obdarovalci z najpotrebnejšo obleko, perilom in obutvijo. Akademija obsega pester spored, zato bodo vsi posetniki akademije z njo zelo zadovoljni. Bratsko vabimo vsa ljubljanska sokolska društva, da se našemu vabilu odzovejo in polnem številu in pripeljejo na akademijo svojo mladino. Vstopna na za mladino samo 2 din. Vstopnice si lahko nabavite že jutri dopoldne v sokolskem domu na Viču. Vsi, ki jim je pri sre naša sokolska mladina, bodo gotovo jutri popoldne obiskali našo akademijo in nas tako moralno in gnetno podprli. Sokol storite svojo dolžnost in pohitite jutri popoldne na Vič! — **Uprava Sokola Vič.**

— **Iz Podružnica SVD za Šiško** bo imela svoj redni letni občni zbor z občinskim dnevnim redom v torek dne 12. t. m. ob 19. uri v učilnici deške ljudske šole v Špi. Šiški. Pred občnim zborom bo predaval g. Kofol Fr., sad. nadzorn. kr. banške uprave o pospeševanju sadjarstva v mestih in na deželi. Udeležba je obvezna za vse člane.

— **Iz Rezervni oficirji** so vabljeni, da se v nedeljo dne 10. t. m. udeležijo po možnosti v uniformi, sicer v civilu z znakom, slovesne blagoslovitve grobnice padlim vojakom na pokopališču v Ljubljani. Zbirališče ob enajsti uri dopoldne pred cerkvijo Sv. Križa. Udruga rezervnih oficirjev, pododbor, Ljubljana.

Slaven italijanski operni pevec

glavni dobitnik na dobrodelni loteriji

Ljubljana, 9. decembra

To se sicer zelo čudno sliši, vendar se je to resnično zgodilo v nekem malem italijanskem mestecu. Neko dobrodelno društvo je priredilo tombolo in glavni dobitnik ni bil avto, niti hiša, parcela, motorno kolo in druga taka običajna darila, temveč pravi, po vsej Italiji znan in slaven operni pevec. Pa nikar ne mislite, da je ta glavni dobitnik prišel v lastninsko posest srečnega dobitnika — ne! Določeno je bilo tako: tisti, ki zadene glavni dobitnik — opernega pevca — ima pravico zahtevati, da njegov »dobitek« prebije 24 ur pod njegovo streho. Ker je bil ta pevec zelo uvažen in slaven, so se za srečke izredno potoevala dekleta. Srečke so bile na mah pokupljene, vsaka je hotela imeti pevca 24 ur v svoji hiši. Za tombolo je vladalo ogromno zanimanje. Ženske so že po par denih pokupile vse razpoložljive srečke in društvo je moralo založiti nove in vedno nove, samo, da je moglo ustreči vsem ženskim srcem, ki so hrepenela po glavnem dobitku — živem opernem pevcu.

Radioprogram

Nedelja, 10. decembra.

8: Jutrnji pozdrav. — 8:05: Instrumentalni duet: Klavir in harmonika. — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Cl. Debussy Nokturni, simf. suita (plošče). — 9:45: Verski govor (dr. Ciril Cvetkovič). — 10: Prens cerkvene glasbe iz stolnice. — 11:15: Plošče. — 11:30: Prens s pokopališča pri Sv. Križu (blagoslov. kostnice za padle vojsake). — 12: Tamburine in mandoline (plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Nedeljski koncert radijskega orkestra. Oddaja prekinjena od 14.30 do 17. ure. — 17: Veselo popoldne za ljubitelje: Dovitji, prizori, pesmi in glasbe. — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Predavanje inspektorje državne obrambe. — 19:40: Objave. 20: Po domače (plošče). — 20:30: Verdijev večer. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Beethoven: Kreutzerjeva sonata v A-duru op. 47 (plošče).

Ponedeljek, 11. decembra.
7: Jutrnji pozdrav. — 7:05: Napovedi, poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Zakaj vesel bi ne bili (plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14: Poročila. — 18: Zdravstvo mladostne dobe: Zdravo spolno življenje (g. dr. Anton Breclj). — 18:20: Messenger: Dva goleta, suita (plošče). — 18:40: Risa Potokovič (ob 140letnici rojstva). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Zveza

Slovenije z morjem (Viktor Pinaut, Ljubljana). — 19:40: Objave. — 19:50: Več manire — brez zamere (Fran Govekar). — 20: Mojstri na harmoniki (plošče). — Solist prof. Cenda. 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Citraški duet (V. Skok in A. Kosi).

Torek, 12. decembra.
7: Jutrnji pozdrav. — 7:05: Napovedi, poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11: Soliska ura: Smuk čez grič. — Smučarsko kramljanje (Janko Šicherl). — 12: Po daljnih deželah (plošče). —

Zimska socialna akcija Rdečega križa

Vse kaže, da bo letošnja zima za revne ljudi posebno huda

Ljubljana, 9. decembra. Med najpomembnejše naloge Rdečega križa kot socialne organizacije spadajo v mirni dobi dobrotelne akcije. Pri nas prevzema Rdeči križ vsako leto podobno delo kakor po nekaterih drugih državah organizacije pod imenom tako zvane zimske pomoči. Pri nas je sicer obseg teh akcij znatno manjši, kar je razumljivo, saj so tudi sredstva zelo skromna. Tudi nobenega propagandnega hrupa ni pri nas, ko zbira sredstva, in podpore dele še vedno po starem načelu, naj ne velevica, kaj dela denarica. Tako tudi ob tej priliki marsikdo ne ve, da Rdeči križ deli že teden dni revnim ljudem premož.

S tem pa ne mislimo, da pri nas ni tako hude bede kakor v državah, kjer vasko leto prirejajo velike zimske dobrotelne akcije. Motijo se tisti, ki mislijo, da zdaj preživljajo revni ljudje zime mnogo lažje kakor v letih krize. Kdor pa pozna nekoliko krajevne razmere, kdor ve, kako velik odstotek ljubljanskega prebivalstva se obrača stalno pomoč na socialne ustanove, lahko spravi, da bi tudi pri nas bile še vedno potrebne večje dobrote, ali, bolje, socialne akcije. Zasebne organizacije nikakor ne morejo storiti same vsega in velika naloga bi bila, če bi mislili, da Rdeči križ lahko zmaguje naloge, ki mu jih nalagajo razmere. Prav akcije Rdečega križa v Ljubljani so pokazale, da je pri nas izredno mnogo skrite bede, da mnogi ljudje, ki se sicer na zunanjsko obdržati na površini med srednjimi socialnimi plastmi, trpijo silno pomanjkanje; beda je najhujša, ko ljudje zmrzujejo v hladnih stanovanjih, ko ni po več mesecev nobenega zasledila in ko je potrebna tudi toplašča obleka in boljša gubev. V bedi ne žive samo delavci, temveč tudi pripadniki mnogih inteligentnih poklicev, bodisi kot redniki s številnimi družinskimi člani in malimi dohodki, dalje razni brodo-

lomci življenja, ki so doživeli že mnogo boljše čase, včasih s številnimi otroci in zlasti tudi mnogi upokojenec. Upoštevati je treba, da je Ljubljana mesto vpokojencev vseh vrst, da imamo več predmetov, ki so izrazito revna, n.p.r. Brdo, Moste, Zelena jama, Galjevica, Mestni log itd. Is teh predmetov prihajajo revni ljudje v trumah pozimi na mestni socialni urad in druge socialne ustanove ter organizacije.

Najtežje si ljudje poznali preskrbe kurivo. Sicer imajo velike skrbni tudi zaradi obleke in obutve, a med tem ko se pri obleki še da nekako varčevati, pomagati si z zaplatami, revna družina ne more živeti brez kuriva, ker morajo kuhati. Kurivo je pa tudi izmed vseh življenjskih potrebščin skoraj najbolj draga. Družina bi potrebovala za zimo najmanj tona premoga in 4 m drv, to se pravi za okrog 800 din kuriva. Tudi je pa že marsikoga celo premoženje. Rdeči križ je začel organizirati svoje socialne akcije 1.1982, torej v najhujših časih med krizo. Prvih 5 let so delili obilne, odnosno blage, 1.1986 so pa začeli deliti premož. Izkazalo se je, da so revni ljudje najbolj potrebni kuriva. Ta akcija ima samo to pomanjkljivost, da je vselej mnogo preveč prosilcev, če hočejo ustreči čim večjemu številu pomoči potrebnih, morajo deliti le manjše količine prosilcev. Tako je sicer obdarovana večina prosilcev, vendar bi si sleherni želel, da bi mu dali več. Toda to je edini izhod, kajti še slabše bi bilo, če bi bilo obdarovano le manjše število revnih ljudi z večjimi količinami premoga, kajti mnogi drugi prav tako revni, če ne še bolj, bi ne dobili niti tega, kar dobe zdaj.

Tudi letos je bilo naslovljenih na ljubljanski RK v predpisnem roku okrog 1000 prošnje za kurivo. Toda vseh prosilcev je bilo še mnogo več. Mnogi so prihajali s prošnjami še v tem tednu, čeprav je bilo sprejemanje prošnje že končano. Zamudili

so rok iz tega ali onega razloga in nekateri so slišali od rotili uradnikov, naj se jih usmili in jim kakšnega vsaj kakšnih 50 kg premoga. Če bi moglo jim bodo ustregli, a najprej morajo razdeliti premog tam, ki so jim prej dali ob pravem času. Če bo kaj ostalo...

Zdi se, da bo letošnja zima za revne ljudi posebno huda. Ne, časi se nikakor niso izboljšali. Draginja je najbolj prisadela najrevnejši ljudje, kakor jih je tudi kriza. Silno jih skrbi, kako bodo preživeli zimo. Pred simo je vselej največ stroškov; predvsem je treba preskrbeti otroke s najpotrebnejšo obleko in obutvijo, da lahko gredo v šolo. In ko so izdali sadnji dinarji za razne izredne potrebe pred simo, družinski rednik spravi, da mu nič ne ostane za kurivo tako nujne potrebščine, predvsem za pravo.

Letos bo razdeljenih 8 vagonov premoga (Trboveljske premogokopne družbe) in tudi ob tej priliki je TPD darovala nekaj premoga kakor včasih. Drugače so pa kupili predvsem z dohodki kreme veselice na Gradu. Letos so razdelili 7 vagonov premoga. Letos so ga naročili vagon več, ker se je že lani izkazalo, kako velike so potrebe, da bi premoga ne bilo nikdar preveč. Danes deli ravnanje A. Jagodice, ki sodeluje že čela desetletja pri vseh večjih socialnih akcijah v Ljubljani, zadnji dan premož. Vse teden je imel dela čez glavo od ranega jutra do večera na velesejmišču, kjer je bil premož spravljeno po 100 kg premoga je dobilo 455 prosilcev, po 150 kg 190 prosilcev, po 200 kg 30 prosilcev in kakšnih 100 kg po 50 kg premoga. Letos bo obdarovanih približno 100 prosilcev več kakor lani, ko jih je bilo 635. Obdarovanih bo torej okrog 740 najrevnejših ljubljanskih družin. Najsi je podpora še tako skromna, še zelo veseli, saj si bodo z njo pomagali vsaj ob praznikih.

Tajna profesorja Morbidusa

Novi roman „Slovenskega Naroda“

Kdo ne pozna slovevitih romanov Edgara Wallacea? Gotovo ste jih čitali in ostali se vam neizbrisane v spominu. Z enakim učinkom in še z večjim zanimanjem boste čitali naš novi roman, delo pisatelja Edmunda O'Hara. Z začetek vas bo prepričal, da je ta roman tako napet in zanimiv, da boste z vedno večjo nestrpnostjo dan za dnem čakali na nadaljevanje.

Mlad detektiv prevzame težko nalogo odkriti zločin, ki prav za prav sploh še ni storjen, temveč se šele pripravlja, vendar je pa že zahteval življenje treh policijskih uradnikov. Vsi trije so umrli skrivnostne smrti,

zastrupljeni z neznanim plinom.

Mladi detektiv se mora boriti proti dvema zelo močnima sovražnikoma in pri tem vidi, da je igrača v rokah „neznane prijatelja“, tajinstvenega, nevidnega, vse ovire premagujočega človeka, o katerem ne ve, ali mu je prijatelj ali sovražnik. Šele proti koncu romana se kaže, kdo je ta neznani prijatelj. Mladi detektiv bi bil zadržan od strahu, če bi bil vedel, po čigavih navodilih dela. Njegovo prizadevanje je naposled kronano z uspehom, toda ne s takim, kakor ga je v začetku pričakoval, pa tudi ne s takim, kakor ga je pričakoval njegov „neznani prijatelj“ v svojo korist.

Je. Krški orožniki so zato fotografirali utopljeno in poslali slike vsem žandarmerijskim stanicam, da ugotovijo identiteto utopljene. In res njihov trud ni bil zaman, kajti te dni je spoznal po sliki čevljar Naras Stanko iz železnega pri Celju v utopljeno 29letnega Podlesnika An-

tona iz iste vasi. Kakor smo že tedaj poročali, ne gre za umor, ampak za nesrečo ali samomor. Najbolj verjetno je drugo. Kaj je pa gnalo nesrečnega fanta v preozgodno smrt, je pač skrivnost, ki jo je odnesel s seboj v grob.

Kdo je zakrivil strašno prometno nesrečo

med Brodom in Bohinjsko Bistrico, pri kateri je delavec Ravnik z Jesenic izgubil ženo, dva otroka in brata

Ljubljana, 9. decembra. Dan za dnem čitamo o prometnih nesrečah z hudimi posledicami, dan za dnem se morajo neprevditi in malomarni šoferji zagovarjati pred sodniki. Paragraf 205 našega kazenskega zakona je tako na dnevnem redu kakor paragrafi, ki ščitijo lastnino. Nesreča, ki se je pripetila v nedeljo 17. septembra pri Bohinjski Bistrici, pa je glede na posledice gotovo najstrašnejša prometna nesreča, ki jo je zabeležila naša kronika v tem letu. Zaradi te nesreče se je moral v četrtke zagovarjati pred sodnikom pooblaščen okrožnega sodišča g. Julijem Fellahjem šofer Jan-ko Škantar z Jesenic.

Usodnega dne se je poročila Francka sestra tovarniškega delavca Janeza Ravnika z Jesenic. Na poroko je bila povabljena tudi Ravnikova družina. Ravnikovi so odšli peš z Jesenic v vas Brod, kjer je bila poroka, nazaj pa so se peljali v avtomobilu šoferja Janka Škantarja. Pred večerom je šofer Škantar prejel brez nesreče novoporočenca z Broda na Jesenice, na Brodu so ostali samo še Ravnikarjevi in so čakali, da se šofer vrne in jih odpelje proti domu. Ko se je Škantar vrnil s svojim avtom, so na Brodu sedli v avto tovarniški delavec Janez Ravnik, njegova žena Angela in njuna otroka 11letni Janeček in 4letni Francek in še Ravnikov brat Viktor ter njegovo dekle Antonia. Viktor in Antonia sta sedela spredaj pri šoferju, Ravnik z ženo in otrokoma pa zadaj. Šofer naj bi jih odpeljal z Broda do postaje v Bohinjski Bistrici, od koder bi se Ravnikovi z vlakom odpeljali na Jesenice. Na poti z Broda do Bohinjske Bistrice je bilo treba voziti čez lesen most. Prav na tem mostu se je pripetila strašna nesreča. Šofer je vozil z zmerno hitrostjo čez most, ko pa je prišel približno do srede mostu, je avto strmoglavil več metrov globoko z mostu v deročo Savo. Od osemih potnikov so se rešili iz vode samo trije, in sicer šofer Škantar, Janez Ravnik in Antonia. Nesreča je zahtevala življenje Ravnikove žene Angele in v njegovih obeh otrocih Janezu in Viktorji. Trupla stritih žrtv so našli drugi dan nižje dol od mesta nesreče v Savi.

Državni tožilec je obtožil šoferja Janka Škantarja, da je z malomarno vožnjo zakrivil strašno nesrečo.

Obtoženi šofer, ki ga brani dr. Dimko Puc, je izjavil, da se ne čuti krivega. Zagovarjal se je, da je vozil zmerno in da je bil prepričan, da bo most vzdržal težo, kajti čez most vozijo kmetje težke voze, naložene s kmečimi priklopi in z lesom. Videl pa je šofer Škantar, da je bila na mostu tablica z opozorilom, da voznja čez most z bremenom, ki je težje od 1000 kg, ni dovoljena. Nadalje se je šofer zagovarjal, da na mostu ni bilo nobene opozarilne tablice, ki bi opozarjala na avtomobilsko tablico, ni bilo na mostu. Tudi občinski svet je vedel, da je most slab ter je že določil kredit za popravilo mosta, oziroma je že spomladai naročil občinskemu odborniku Repincu, naj most popravi. Repine je prevzel popravilo mostu, toda dela ni izvršil, pač pa je namestil na mostu tablico, da ne sme biti obremenjen z več kot 1000 kilogrami. Škantarjev avto pa je tehtal 1027 kg.

Glede nesreče same se šofer zagovarja, da je vozil pravilno po desni strani čez most, približno v sredi mostu pa so se deske, ki so slabo pritrjene sionele na opornikih, udale pod težo avto, zato je vozilo zdrknilo na desno stran in strmoglavilo v Savo tako, da je padlo s hrbtom v vodo.

Sodišče je zaslislalo delavca Janeza Ravnika in Antonija Grum, ki se jima je posrečilo rešiti se iz deroče Save. Ti dve prič sta opisali nesrečo čisto drugače kot obtoženi šofer. Ravnik in Grumova sta izpovedala, da je avto mostu šofer zavozil v leseno ograjo. Ograja je avto še nekoliko zadržala, tako da je avto drel še nekaj metrov po levih koleseh po robu mosta, potem pa je tresel v globino ter se obrnil šele tik nad vodno površino. Grumova je povedala, da je šoferja vprašala, preden so se odpeljali, ali bo moglo voziti čez most, ker je na mostu tablica, ki prepoveduje vožnjo z vozili težjimi od 1000 kilogramov. Šofer je na to vprašanje odgovoril, da se ni bati ničesar. Grumova je tudi svetovala, naj bi pred mostom potnik izstopil ter šel peš čez most. Ako bi šofer Grumova poslušal, bi se nesreča ne pripetila. Janez Ravnik je izpovedal, da je pomagal šoferju pred odhodom z Broda polniti eno izmed avtomobilskih pnevmatik z zrakom. Tedaj se je Ravnikarju zdelo, da pnevmatika ni bila v redu. Po njegovem mnenju je pnevmatika izpuščala zrak na mostu in se je nesreča zaradi tega pripetila. Baje je bilo videti po sledovih na mostu, da je bila na mestu nesreče ena izmed pnevmatik prazna.

Branilec je predlagal zaslišanje novih prič. Izjavil je, da je skrivna tudi občina,

ki se ni pobrigala za popravilo mostu, čeprav je vedela, da je most slab. Zaslišajo naj se tudi izvedenci. Sodnik je branilčevemu predlogu ugodil in je razpravo zaradi zaslišanja predlaganih prič preložil na 20. december.

Iz Krškega

— Zopet krajevo koleca. Ko se je mudil te dni raznašalec kruha Korošelj Andrej iz Stare vasi v gostilni pri Vančicu, da odda tam svoj kruh ter je pustil svoje kolo pred vrati gostilne, mu je tat odpeljal kolo. Kolo je črno pleskano in že precej staro, vredno okrog 500 din. Od kolo so spomladai krški orožniki prijeli tati, ki je delj časa ograjal kolešarje, je bil nekaj časa mir pred njimi. Sedaj pa kaže, da se je pojavil nov še bolj prebrisani tat, ki hoče strahovati vso okolico.

— Avto ga je povozil. Ko se je pripeljal 43letni škofek Ivan, delavec na Petri-ževski žagi v Zadovniku po poti mimo farne cerkve in muzejakim poslopjem, je zavozil naravnost pod avtomobil, čigar svari-lice hupanja ni slišal. Tovorni avtomobil, naložen z deskami, je šel preko desne noge škofeka in mu jo zlomil v gležnju. Škofek je bil prepeljan v krško bolnico. Kdo je nesrečo zakrivil, bo pokazala preiskava.

— Samaritanški tečaj Rdečega križa v Krškem. Menda ni nikogar, ki bi se ne zavedal težkega položaja, v katerem živimo, kakor tudi, da ni nikogar, ki bi ne hotel pomagati svojemu bližnjemu v nesreči. Tako se je odločil srečni odbor Rdečega križa v Krškem, da priredi letošnji zimo tečaj, kjer hoče poučiti prebivalstvo našega kraja o prvi pomoči. Tečaj se bo vršil deloma v občinski bolnici v Krškem, deloma na meščanski šoli, kjer bodo predavali za to poklicani specialisti. Tečaj se bo vršil v dnevih in urah, ki bodo obiskovalcem tečaja najbolj prikladni in se bodo v ta namen izvršila tudi poizvedovanja med obiskovalci. Rok za prijavo je najkasneje do jutri in sicer se lahko vpišejo v tečaj pisмено in je poslati prijave na naslov društva ali pa ustmeno pri sanitetnem svetniku dr. Vidmarju Dragotinu oziroma pri sreskem šolskem nadzorniku šterku Martinu Sprejemajo se v tečaj brez razlike stanu vsi moški in ženske od 18. do 50. leta. Tečaj je namenjen predvsem prebivalstvu iz Krškega ter občini Vidma. Rajhenburga in Leskovca. Seveda pa se ga lahko udeležijo tudi iz drugih vasi, ako imajo resno voljo posekati tečaj. Dozvojen nas vseh je, da se udeležimo tega tečaja, ako hočemo v resnici pomagati svojemu bližnjemu ter koristiti tako tudi domovini!

— Zakaj je šel v smrt Podlesnik Anton? V novembru smo poročali, da je Sava naplavila pod Steinerjevo hišo moško truplo, ki ga je našel delavec Perovšek. Ker ni imel utopljence pri sebi nikakih dokumentov, se ni moglo ugotoviti, kdo

Čudna miselnost med našimi ljudmi

Značilen povod za odpoved službe po kuharici in pomočnici v gospodinjstvu

Ljubljana, 9. decembra. Kaj se mi je pripetilo z mojo novo pomočnico? Zanimalo bo gotovo vaše bralke, pa vam opišem, da se bodo vedele tudi druge ravnanji in se ogniti morebitnim škodam. Pred dnevi je vstopilo pri meni na priporočilo gospe z dežele, 20-letno dekletko kuharico in pomočnico v gospodinjstvu sploh. Sama sva z možem in kuhamo običajno meščansko brez vsakih posebnosti. Razume se samo po sebi, da je za kuharico ista jed, oddeljena vnaprej v večjih obrokih kot za naju, kar midva nista velika jedca. Prve jedi so se kljub enostavnosti ponesrečile in ker so bile brez okusa, sem to pripisovala prejšnji službi, posebno ker o serviranju ni imela pojma, niti ni pozdravljala, pa sem si mislila, je pač z dežele prišla, kjer na to niso polagali važnosti. Moj opomin radi kuhe in želje, izražene v mirnem in obzirnem tonu — moja dolgoletna izkušnja v gospodinjstvu me je navadila te umerjenosti — so naletele na odpor in kljubovalnost, ki se je stopnjevala v takojšnjo odpoved z njene strani. Šele čez nekaj dni pa dobim pojasnilo, ki ga smatram za vredno, da se v opozorilo vsem gospodinjstvom objavi. Prišla je dopisnica na naslov kuharice, ker pa niti naslova nisem pogledala, misleč, da je moja pošta, sem začela brati takoj na drugi strani, pa sem po prvih besedah razumela, da je pošta res meni namenjena, dala me naravnost, ter je bila tudi pisana na odprti dopisnici. Besedilo je za miselnost naših deklet pomočnic — hvala bogu ne vseh — tako značilno, da ga je treba objaviti od prve do zadnje besede, pri čemer pripomnim, da sem poudarila besede, dodala večje in popravila slovnične napake sama. Besedilo se glasi:

»Spoštovana gosp. Leni! Saj nisi naredila nikakega kontrakta, da če je gospa živčna, da bi ona znašala svojo jezo nad Teboj in zraven pa, da bi še Ti drugam hodila na hrano za svoj denar. Lenčka nikar se ne pusti tako daleč sekirati. Ti ji kar ob prvi priložnosti povej, kar ji gre, in Ti naj plača, odkar si bila tam in popokaj svoje stvari, pa pojdi stran. Saj so zmerom vrata odprta, da imaš kam iti. Predno pa greš, ji pa par ostrih poved. Da naj se čuva, če se ne zaveda položaja, v katerem se danes nahajamo, pa bo izvedela takrat. Da danes se lahko še iz svojih poslov norce brije, da pa ni več daleč čas, ko se bo vse zasukalo, in da bo še vse bridko obžalovala. Zavedaj se, da si Ti ravnotako človek iz mesa in krvi, kot ona in da se časi spreminjajo. Spoštovanjem O.I.e.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI — Telefon 41-79

Najboljši avijatični film

Kraljica zraka

(ANNE MARIE)

V naslovni vlogi: ANNABELLA
dalje P. R. Willim, Jean Murat.

Predstave: jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri
ter v ponedeljek ob 1/2. uri

Danes zvečer ob 1/2. uri film

Njen prvi ples

Sokol! Poslušajte in podprajte
sokolaki kino!

Prihodnji spored:

Izgubljena patrola

Rijavec Vladimir:

Pogled nazaj

Če se v teh mračnih dneh tu pa tam ozrem nazaj in se zamislim v prijetne čase, ko smo živeli še čisto svoje življenje in se kaj malo brigali za svet krog sebe... Ko smo se bosi podili po cestah in je bilo tim veselje, čim več je bilo na njih prahu ali blata... Ko so nas še privlačile in plašile pravljice o začaranih princesah, junakih kraljevitih, strahovih... Ko so bila jabolka s tujeja vrta slajša od medu... Ko smo obiskovali šolo trikrat dopoldne in trikrat popoldne... Ko nas je gospod učitelj postavil za kazen v kot ali je bilo treba celo klečati, kar se mi je, sicer nadobudnemu, tudi nekdo posrečilo... Ko ni bil neznani spol z naše strani še prav nič vpoštevani in smo se v družbi z njim vedli tako nekako kakor se, recimo, danes »stare baje« napram brucem — potem so mi zgodbe iz tistih dni res v razvedrilo in tolažbo. Česa vsega pa nismo počeli ali poskušali!

Edi, Gusti, Nandi, Darinko, Joško... z mano vred — kaj pisana družina, ki ji ni zlepa zmanjkalo idej! Ta to, drugi ono... danes smeh, jutri jok... le dolgega časa nikoli! Vsak je pač prispeval po svojih sposobnostih in močeh.

Posebno Edi! Ta je bil tiči! Najstarejši, najmočnejši, najbolj navihani! Najdeli je zalutal kamen, njegov zmaj se je vedno dvignil najvišje, njegovi zajci so bili klasi

zase, njegove noge najhitreje!... Celo s čebelarstvom se je bavil! Zbil si je majhen panj in preselil vanj par polnih osjih gnezdi, ki smo jih bili izsedeli v dravelskih vagonih... Njegova pa je bila tudi nogometna žoga! Prava pravcata! Z dušo!

Od žoge do nogometnih tekem seveda ni daleč. Sicer se jih ne spominjam bogve kaj — ali kar je res, je res: izgledalo so sila čudno... kakor vse, kar se jih je držalo! Gol: dva, danes bolj, jutri manj, oddaljena si kamna — možstvo: kolikor nas je pač bilo — brez sodnika, brez ure. Številco golov zato neskončno! Golman: visoko čislana osebnost, ki je bila nam oredotočena vsa pašnja mladoletna obnava. Drugi so se potili, se suvali, spotikali, kričali... on pa je le spokojno čakal ter se junjaško pogledal za okroglo stvarjo, bodisi da je ta priletela s vrhila ali prav nizko... in se je levi skok končal po navadi tako, da sta si visoko čislani in mazi semlja pogledala prav od blizu in očmi v očmi. Nič hudega! Gledalci navdušeni!... Sploh si dobrega golmana nismo mogli drugače zamisliti kot kar se da iztegnjenega po vsej dolžini gola — na tleh seveda! Svojevratni užitki!

Očetova šlezmičarska piščalka, ki smo jo prav tako kakor žogo, smatrali za neobhodno potreben nogometni rekvizit, mi je lepega dne pripomnila, da sem smel — vendar še! — pokazati, kaj smam... kar zavzeti visoko čislano mesto, ni bilo kar-

sibodi! Glej šmenta: izkazalo se je, da sem takorekto rojen branilec!... Le čuda, da se niso poprej spomnili name!... Taka tiha voda, kdo bi mi bil prisodil!

Posledice seveda niso izostale. Kljub Edijevim ostrim protestom, so me imenovali za stalnega golmana našega dvorišča. Kolika čast! Moj ugled je porastel... Ne da se hvalim, ali žel sem slavo in občudovanje! Celo Edi je stopil tiste dni v ozadje!

Seve: mama me ni prav nič občudovala. Če sem prišel domov le malce prašen ali poten, pa je že neznanstvo padlo po onem delu telesa, kjer ponavadi sedimo in tudi ušesom ni bilo prizaneseno. Ali solze... ph! Joka moj golmanski ponos ne bi bil prenesel!

Pravijo, da vse mine... da ni nič večnega. Bo držalo! Moj vzpon je bil sicer počasen — zato je bil zaključek odlično pričete karijere tim hitrejši in nenavadnejši.

Kriv je bil spet Edi!... Vse je premo-gel... našel, kupil, smuknil... o čemer si naša srca še sanjati niso upala! Zamislite si samo zavist, ko nas je nekdo sklical in potem pred vsami potegnili iz žepa revolver! Pravi pravcati! Tak na zamaške, napolnjene s kaj vem kakšnim eksplozivom!... Sej se jih spominjate: bili so tiste čase velika moda... Revolver!!

Uh, kako strašansko visoko je dvigal glavo z nosom vred! Edi namreč! Naj-

manj teden dni smo bili zanj le prah... smrkaveli... sploh nemogoča, neprimkladna banda! Vse da bi nas bilo treba postreliti... on da bi opravil to s posebnim učinkom — naj mu torej ne hodimo preveč pred oči!... Revolverje da nosijo le gospodje... i. t. d. i. t. d. — gola domišljavost!

No, počasi smo se privadili tistega treskanja na levo in desno... v zrak in pod noge... podnevi in ponoči... in tudi Edi se je spreobrazil. Celo posodil je nevarno orožje zdaj temu, zdaj onemu — le meni ga ni privoščil in ga ni! Sumim, da mi je zavidal požeto slavo... mogoče si je tudi mislil, da se bojim pokanja, kajti prošil ga nisem. Na potu mi je stal ponos... in pa računal sem z njegovo uvidnostjo in tovariškim čutom.

Res: dolgo sem junjaško zadržal neutne-še želje, toda onega dne, ko je Edijeva angorska zajka vrgla kopico naraščaja... Našel sem ga samega in dobre volje.

»Koliko jih je zmesla?«

»Hm! Zmesla... Saj ni kokaš!... Osem!... Plemenita pasma!«

»U! Osem!... Le kam jih boš spravil, ko odrastejo?«

»Farmo bom odprl... Veš, kaj je to?«

»Ne... A za jesti imajo?«

»Mhm!«

»Tista trava, Edi, ob naši njivi v Drav-ljah bi ti sedaj prav prišla!...«

»Mhm!«

»Če jo hočeš...«

»Mhm!«

»A revolver?... Ga še imaš?«

»Mhm!«

»Res je lep! Pa tudi poka dobro!«

»Mhm!«

»In prav gotovo vrže zamašek čez Ga-letov kozolec!«

»Kakšen zamašek?... Če se ne veš, se tisto, kar smatraš ti za zamašek, imenuje naboj! Naboj!«

»No, ali čez kozolec ga zažene...!«

»Mhm!«

»To sem ti mislil reči, Edi... Če ris-kiškarš en naboj... en sam naboj, pa je vsa trava ob njivi tvoja!«

»Mhm!«

»Res?«

»Mhm!... Še dva imam... Če se pri-pogneš in ti smem od sedaj enega izstre-liti v hlače... potem...«

»Potem je drugi moj?«

»Mhm!«

Premisleka vredna stvar! Bi — ne bi? Ali, kaj! Korajža velja!... Saj je le na-vađen zamašek... in tudi kar se hlače tiče ter njih neposredne bližine s notra-nje strani... tu sem se počutil dovolj utrjenega...!

Pripognil sem se ter stisnil zobe.

»Niše, niše!«

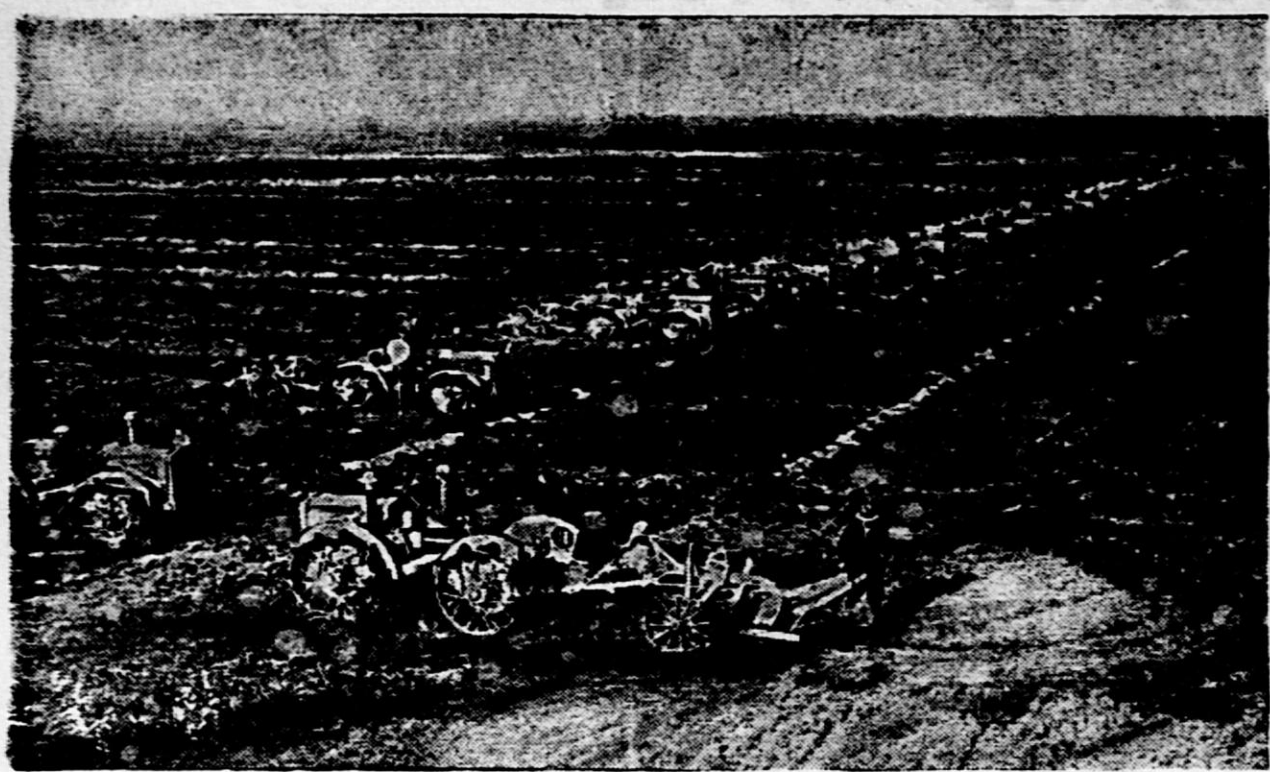
»Boj ne moram!«

»Napi! Sicer ne velja!... Paš!...«

»Ena!... Dva!... Tri! — In ja sgrabi!«

Pet modernih mest v bivših močvirjih

Pomezia, peto mesto v Littorli — Naselitev Pontinskih močvirij pri Rimu je končana

Traktorji med delom na Pontinskih močvirjih

Italijanski fašizem se more v prvi vrsti pohvaliti z izsušitvijo Pontinskih močvirij. S tem je pridobila Italija mnogo rodovitne zemlje. Če hočejo Italijani pokazati tujcem to ogromno delo jih vodi po via Appia po pobočju Albanske gore kakih 30 km iz Rima proti morju. Via Appia vodi proti jugozapadu do nižine in naravnost proti novemu Mussolinijevemu prekopu. Ob obeh straneh ceste opazijo velike odtočne naprave, mnoge kanale in struge, vse preprežene z močnimi mostovi. Na vseh straneh vidiš kako je bilo že ob gradnji novih cest smotrno rešeno vprašanje ureditve vse krajine, ki

se dvigajo moderna poslopja Littorlie sredi mladih še nizkih dreves. To je prvo mesto v bivših močvirjih, ki je dalo tudi ime vseh krajin. Drugo mesto se imenuje Pontinia, najjužnejše pa Sabaudia, nazvano po savojski vladarski rodbini. To mesto je italijanski kralj sve-

Mesto Littoria: poštni urad, magistrat, vojašnica in opera

čano otvoril 1. 1932. Zlati v Sabaudiji dobro vidiš s koliko smotrenostjo in kako enostavno je bilo rešeno vprašanje moderne kolonizacije italijanske zemlje. Sabaudia leži ob jezeru, ki ga loči od morja samo cesta, zgrajena na obali Ceste vodi dalje ob morju tja do Nettuna in Anzia, kopljskih mest, kamor radi zahajajo zlasti Rimljani.

Tu na takozvanem Agro Romano se vije stara cesta, med grčki proti sled čemu mestu April: in dalje zopet v Rim. Zapadno proti Ostiji je nastalo nedavno najmanjše in zadnje mesto Pomezia, kjer bo zaenkrat naseljeno 5000 prebivalcev. To mesto ima kvadraten trg, kjer stoji na eni strani cerkev, na drugi magistrat, na tretji pošta, na četrti pa krasno poslopje, v katerem ima svoj sedež faš-

istična stranka. Ta nova poslopja se prav nič ne razlikujejo od starejših v prvih štirih mestih Littorlie. Samo njihova barva je podobna barvi zemlje, dočim so poslopja v drugih mestih svetlejša. V Pomezio so poklicali kmetičko prebivalstvo, živče doslej v Furlaniji, Benečiji in Romagnu. Z graditvijo Pomezie je bila dograjena vrsta novih mest v maloracijskem ozemlju južno od Rima. S tem je bilo tudi končano izsuševanje cele oblasti Pontinskih močvirij. Skozi cela stoletja so si Italijani prej zamažali prizadevali izpremeniti ta močvirja v rodovitno zemljo.

Ozemlje zapadno od Mussolinijevga kanala, torej del bližje Rima, se imenuje Agro Romano. Kolonizirano je bilo polje, kakor močvirja sama, ležeča bolj proti jugu in sicer ne samo zato, ker je morala iti kolonizacija v etapah, temveč v prvi vrsti zato, ker je bilo treba najprej izsušiti močvirja, kjer so bili najbolj nezdravi kraji. Če se voziš po severnem delu, takoj opaziš razliko med obema krajema, tam ravnina, preprežena s kanali in cestami, tu hribovita zemlja z manjšimi kmetijami, ležečimi ob vznožju Pomezia kraljuje nad to krajino že kot edino mesto in postalo bo njeno središče. Zato ga čakajo še druge naloge. V Agro Romano ni bil potreben boj proti malariji in tudi izsušitev močvirij ne. Nasprotno je bilo pa treba parcelirati vlepsestvo v mnogo večjem obsegu, zgraditi je bilo treba ceste in vodovode.

Ko je dala pred leti ta zemlja prve plodove, se je udeležil Mussolini stoji na malitlini prve žetve. Kar je veljalo nekoč za čudež, to je jela kmalu delati ve-

čano otvori 1. 1932. Zlati v Sabaudiji dobro vidiš s koliko smotrenostjo in kako enostavno je bilo rešeno vprašanje moderne kolonizacije italijanske zemlje. Sabaudia leži ob jezeru, ki ga loči od morja samo cesta, zgrajena na obali Ceste vodi dalje ob morju tja do Nettuna in Anzia, kopljskih mest, kamor radi zahajajo zlasti Rimljani.

Tu na takozvanem Agro Romano se vije stara cesta, med grčki proti sled čemu mestu April: in dalje zopet v Rim. Zapadno proti Ostiji je nastalo nedavno najmanjše in zadnje mesto Pomezia, kjer bo zaenkrat naseljeno 5000 prebivalcev. To mesto ima kvadraten trg, kjer stoji na eni strani cerkev, na drugi magistrat, na tretji pošta, na četrti pa krasno poslopje, v katerem ima svoj sedež faš-

Angleško javno mnenje je seveda ostro nastopilo proti Brownfieldu in mu očita, da je izbral angleško gostoljubnost in da je njegova kritika Anglije samo zbirka intelektualskih dvotipov in paradoksov, da sicer napada barone, ima pa rad lorde. Angleški listi mu tudi očitajo da je menda pozabljal, da so bile njegove postavbe angleške zgodovine — kraljica Elizabeta, Palmerston, Disraeli in drugi — angleške krvi.

Čudne morske pošasti

Od japonskih ribičev je zvedel svet marsikaj o čudnih živalih, živčih 600 ali še več metrov globoko v morskih tokih, tekočih od severa proti vzhodu v b'žini japonskih otokov. Tam žive v morju morski psi neznane vrste, strah in groza rib in drugih morskih živali, katerim naravoslovci sploh še niso dali imen, ker jih niti prav ne poznajo. Najbolj čudno ribo nazivajo japonski ribiči svileni morski pes, ker je njegova koža gladka kakor svila. Pravi jo mu tudi kuščarski morski pes zaradi čudnega gobca z vrstami ostrih zob. Lovci ga imenujejo morski pes z obročkami, ker ima okrog vratu nekakšen ovratnik, ki mu zakriva sprednje

škrge odprtine. V celoti je ta čudna riba podobna jegulji, čeprav konstrukcija telesa jasno prica o njenem sorodstvu z morskimi psom. Zrelo ima na koncu glave ne pa spodaj kakor navaden morski pes in njegove čeljusti so dolge. Če želo odpre, se zdi kakor da se je razpolovila glava. Zoje stoji v vrstah po dve. Vsak zob ima na koncu tri ostri nazaj zakrivljene konice, in v čeljustih tiče zobje globoko s koreninami, s katerimi se vrste zob med seboj dotikajo.

Morski pes z obročkami ima nazaj potisnjene velike plavute in gibčno telo. Ujame se rad na žive ribe, po katerih ne usmiljeno hlata. Pleni, ki se je vanj zagrizel s svojimi zakrivljenimi zobmi mu ne uide več. Če torej plen pritrdo na kavelj, se ta morska pošast kaj hitro ujame. Pri večini morskih psov so škrge odprtine navadno špranje na robu zakrile z zaklopci, da se voda ne vrača kadar r'ba diha. Svileni morski pes ima pa rob odprtih utrjen s hrustancem. Rob prve škrge odprtine se je razširil in zrastle okrog vratu. Tako je nastal nekakšen ovratnik ali obroček, širok tako, da je podobno nagubanemu ovratniku. Na večje primerke teh morskih psov love na jugovzhodni obali Japonskih otokov pri Maideiri in na norveški obali.

Kaj je novega v Hollywoodu

Barvni film zmaga v ameriški produkciji, kmalu ne bodo več izdelovali črnbelih filmov

Trenutno izdelujejo v hollywoodskih filmskih ateljih 38 velikih filmov in od teh je 10 filmov v naravnih barvah. Več kot 25 odstotkov trenutne ameriške produkcije predstavljajo barvni filmi. V ameriških filmskih ateljih je smagal barvni film in črnbeli filmi bodo v Ameriki kmalu izginili, kakor je izginil po vojni nemil film, katerega je izpodrnil zvočni film.

V Paramountovih ateljih je zdaj v delu 8 velikih filmov in od teh so štiri barvni filmi. Barvni filmi »Tajfun« z Dorothy Lamourjevo in Robertom Prestonom je velik tropeški film. »Neukročen« (Untamed), v katerem imajo glavno vlogo Rav Milland, Patricia Morrison in Akim Tamirov, je film s prizoriščem iz nordijskih gozdov. »Dr. Ciklopi«, v katerem nastopajo Albert Dekker, Janica Logan in Thomas Colev je filmska drama v izumitelju, ki postane žrtev svojega izuma. Četrti barvni film tega podjetja ima naslov »Gledanje v nebo« in je prva velika »risanka« Disneyjevega konkurenta M-G-M-a.

V Paramountovih ateljih izdeluje tudi Cecil De Mille, znani ameriški filmski režiser, film »Kralj David« s naslovom »Kana- nadska policija na konjih« (The Royal Ca-

nadian mounted). V ateljih podjetja Metro so pravkar izdelovali barvni film »Carovnik iz Oha« režiser King Vidor pa je dokončal v teh ateljih svoj nov film »Northwest Passage«. Tudi ta film je v naravnih barvah.

Filmsko podjetje Twentieth Century Fox ki izdeluje barvni film »Hollywoodska kavaljada« (The film, ki je imel letos največji uspeh v Ameriki in v katerem igrajo Alice Faye, Don Ameche in Edward Bromberg, ima v delu barvni film »Za sledovi Mohavkov«, ki bo najdaljši barvni film, kar jlt je bilo doslej v Ameriki narejenih. V tem filmu imata glavni vloge Claudette Colbert in Henry Fonda.

Družba Warner Bros je pravkar dala v promet barvasti film »Zasebno življenje Elizabetine«. V tem filmu nastopajo Bette Davis in Errol Flynn v glavnih vlogah. Podjetje Selznick-International bo v kratkem dokončalo velik barvni film »Odšel je s vetrovi« (Gone with the Wind). To je pa film o katerem se je že doslej, preden je prišel v promet v vsej Ameriki več debatiralo kot o vseh ostalih novih filmih skupaj. Glavne vloge imajo Clark Gable, Vivien Leigh, Leslie Howard in Olivia Havilland.

Iz zgodovine mila

Milo se ni bilo znano v stari Grčiji, ko so se ljudje v Homerjevih časih umivali brez mila. In prav tako pravi tudi svoje perilo. Pozneje so rabili tako zvane milne korenine pa tudi ekstrakte iz razkrajačih se moke. Zato so v starih časih pralnice tudi tako smrdle in bile so samo v predmestjih. O milu govori prvi Plinius v svoji enciklopediji o pranju. Po njegovem mnenju je bilo izum Galcev, ki so si nitali z njim lasi. Milo je bilo torej prvotno nekakšno olupčevalno sredstvo za rast in lesk las. Od Galcev so sprejeli milo Germani, pri katerih so rabili milo bolj moški nego ženske in tudi oni samo za la-

Nekateri zgodovinarji so mnenja, da so milo odkrili Fenici in da so ga sprejeli od njih Galci kakih 600 let pred Kristom. Izdelovalo se je z mešanjem olja in pepela. Ta zmes se je rabila proti kožnim boleznim. Kabylji in Arabci rabijo še zdaj snov iz pepela in apna za pranje umivanja in zdravljenje kožnih bolezni. Šele v drugem stoletju po Kristusu so jeli rabiti milo za umivanje. V 9. stoletju se je z milom že živahno trgovalo. Središče te trgovine je bil najprej Marseille, pozneje Benetke in Genova, potem pa zopet Marseille. V Angliji so izdelovali milo v začetku 17. stoletja že v 20 milarnah. V Franciji je dobil monopol lyonski trgovec Pierre Regat, toda pod pogojem, da bo rabil za izdelovanje vseh vrst mila domače sirovine. Moderna proizvodnja mila pa slni na odkritju izdelovanja sode iz 1. 1787 po N. Leblancu in na uspehih francoskega kemika Chevreula.

Zanimivosti

Če primerjamo človeka s šimpanzom, vidimo, da sta oba enako težka, toda šimpanz je štirikrat močnejši od človeka. Če bi ne bilo pitje, ki pokončava mršes in plevel, bi bil svet v desetih letih človeku nedostopen in človeštvo bi moralo izumreti. — Razen velike moči imajo mravlje še eno, posebno lastnost, da dočakajo visoko starost. Pri nekaterih posebnih vrstah mravel živijo kraljice 10 let ali še več. Delavke žive štiri do pet let, samec imajo pa krajše življenje, približno tako kakor troji pri čebelah. — Moderni stroj za izdelovanje električnih žarnic lahko izdelava dnevno pol milijona žarnic in napravi približno toliko dela kakor 500 naphovalcev stekla. — Najnižja temperatura na severnem tečaju znaša — 60°. — Izkušnje so pokazale, da imajo ženske nižjo temperaturo kakor moški. Če primerjamo žensko in moškega enake starosti, postavimo in teže, ima ženska za 10% nižjo temperaturo kakor moški. — Nedavno je bil prvič v zgodovini Ceylona pokopan na tem otoku slovi po budhističnih verah obredih. Slon je bil last nekega budhističnega duhovnika. Njegovega pogreba se je udeležilo pet duhovnikov. — Puščava Sahara v Afriki je skoraj tako velika kakor vsa evropska celina.

V združenih državah postavljajo na govodinskih drevesa strelcevalce. — Samice nekaterih vrst termitov zlezejo skozi več let ponovi in podnevi vsako drugo sekundo po eno jajčece na dan nad 30.000. — Turčiji si ne smejo barvati z rdečim. — Listi niti učence niti učiteljce. — Listen nov sok se je uporabljal kot zdravilo proti ustni gnolbi: že sredi 17. stoletja — o angleških statistikah trpi izmed 20. ju- o vedno eden na daltinizmu (nezmog- nost razločevati barvne odtenke) imed ostalih 19 jih pa najmanj 5 ne vidi barv normalno. — Kitajske oblasti so prepo-

vedale rabiti v šolah nalivna peresa z utemeljitvijo, da hitra pisava mogoča z nalivnim peresom ubija spoštovanje do svetih znakov stare kitajske podobe kitajske duše in jih izmazali. Oblosti so znova odredile za šole čisto in tuš. — Najstarejši parlament je islamski Althingi ob jezeru Thingalla. Tam se zbirajo na prostem že od leta 1930 voditelji in ljudstvo, da se porazgovore o svojih potrebah. — Statistike velikih ameriških zavarovalnic kažejo da dočaka starost 72 let 35%, 82 let 12%, 92 let pa samo 10 do 2 odstotka. Pri tem je treba omeniti, da imajo mnogo izgledov na visoko starost ljudje, ki še po 40 letu duševno ali telesno intenzivno delajo.

Amerika v borbi proti malariji

Medicinska fakulteta tennessejske državne univerze organizira eno doslej največjih znanstvenih ekspedicij, ki naj zatre malarijo v južnih državah ameriške unije. Ekspedicijo spremlja znani strokovnjak major J. M. Le Prince. Z njegovo pomočjo so zajezili val tropične mrlice na Kubi. Malarija je znala efekta dela v južnih državah za dobro tretjino in zato je tako važna, da jo vsaj omeje, če je že ne bo mogoče povsem zatreti. Dva milijona ljudi na jugu napada vsako leto ta nevarna bolezen. Če bi bilo mogoče oceniti škodo, ki nastane zaradi prerašne smrti človeka, bi znašala izguba na žrtvah malarije približno 40.000.000 dolarjev letno.

Navzlic tem poraznim številkam, so posvečali doslej borbi malarije malo pozornosti. Največ je storilo na tem polju ameriško ministrstvo narodnega zdravja. Dalo je izsušiti velika močvirja in zatreti legla moskitov. To delo je bilo sicer obsežno, toda samo površno in korenin zla ni zadelo. Zato hočejo zdaj strokovnjaki na polju zatiranja malarije pod vodstvom Le Princea zbrati najprej vse dosedanje informacije o tej bolezni, iz tega bodo izločili vse, kar se ne da potrditi s točno znanstveno metodo, potem bodo pa delali na novih odkritjih. Delo bo trajalo več let, preden bo dosežen cilj izpremeniti hočeno namreč ustje reke Mississippi ter močvirja okrog jezer v Arkansasu, kjer je malarija najbolj razširjena. v obljubenju zdrave kraje. Naloga torej ni lahka, toda Američani imajo mnogo denarja in bodo že kos.

Okna iz celuloze

Rastlinski fiziolog R. H. Wallace z državne kolegije Connecticut je prišel do zanimivega spoznanja kako se človek lahko obvaruje zime. Okna svoje gradnje je pokril z celulodnimi listi, ki jih je prilepil na okvirje. Tako je dobil višjo temperaturo, prihranil je precej kuriva in dnevnega toplota se je dvignila. Če se bo to obneslo tudi na stanovanjih bodo morda ljudje kmalu zagrinjali okna s prozornimi celulodnimi listi, da bo pozimi stanovanje topleje.

Prof. Wallace pravi, da zadoščejo pokriti okno od zunaj s tankim listom celuloze, ki ga prilepimo na okenski okvir s pomočjo segretega likalnika. Tesno prilagojeni list dobro kljubuje vetru in izobmo izlora proti mrazu dnevne svetlobe pa ne zadržuje, tako da okno kot tak pri tem ni ne trpi. Proti mrazu varuje tako da v sobi, kjer so okna tako zavarovana, temperatura takoj poskoči za nekaj stopinj.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Kosti se dajo s pridom uporabiti

V Nemčiji igrajo kosti kot sirovina zelo važno vlogo

Nemčija je dežela, kjer ne gre nič v izgubo. Vse se smotrno in temeljito izkoristi. Zato je tudi nastala zadnja leta v Nemčiji cela vrsta industrijskih podjetij, kjer predelujejo stvari, o katerih se je nedavno mislilo, da spadajo samo med odpadke na smetišče. Ena takih navidez nepotrebnih stvari je tudi kost. Tudi v drugih državah so prišli zadnja leta na to, da se lahko porabi kost kot važna sirovina, toda nikjer je niso izkoristili tako mnogostransko kakor v Nemčiji. V eni zadnjih številk uradnega glasila nemške narodno socialistične stranke je objavljeno zanimivo poročilo o tovarnah, kjer predelujejo kosti. Poročilo nam pove kaj vse lahko dobimo iz navadne kosti.

V Nemčiji so zadnja leta organizirali smotrno nabiranje kosti kot važne sirovine. To delo je opravljala zlasti mladina. Tako so nabrali ogromne kupe kosti vseh vrst na dvorišču velike tovarne. V tovarni kosti najprej očistijo in razvrstijo, potem jih pa s posebnim strojem razsekajo na koščke velike približno kakor prst. Ta procedura je potrebna, da se spravi iz kosti po možnosti vsa maščoba. Razsekane kosti zmečajo v velike kotle, v katerih odstranijo iz njih maščobo. To delo opravijo v pritičju tovarniškega po-

Solze so mi prišle v oči od bolečine. Le enkrat pozneje sem jo doživel silno na tem delu telesa: v drugem razredu srednje šole, ko sem se razgrizal in popolnoma brezskrbno vsedel na iz objesti postavljeno mi bučico in mi je — danes že pokojni — profesor Mlakar nasvetoval: »Naj me manj doma dobro pregledajo, da se ne bi tankito prisadilo... Samo takrat in nikoli več!

»Si videl zvezde?« — Še smejal se mi je!

»Kaj to! ... Prav nič me ni bolelo, da veš! ... Ali sedaj sem z revolverjem!«

»Mhm! ... Na!«

Kolike sreče!

»In naboj?«

»Nimam ... Zadnjega sem ti zabil v ledo.«

»O!!!« — škoda, da je bil močnejši od mene ... sicer bi mu bil katero prisolil! Ali tako me je ujezil, da ga nisem pogledal — nič ne lažem, ali mesec dni prav gotovo ne! Niti njega, niti njegove žoge ... tiste z resnično dušo! ... Sploh sem se odrekal nogometa, ker da bi se toliko poizidal in razkazoval svoje spretnosti na »seunjasti« tege, že zaradi ponosa nisem smel. Rajši sem dal slovo karjeri! ... Ir ko sva se z Edijem spet pobotala, so mi rojili po glavi že drugi načrti ...

(Se nadaljuje.)

Pravilno kašljanje

Nihče ne zna prav kašljati, vsi ljudje kašljajo narobe, tako pravi dr. H. Henrici v »Medizinische Welt«. Čeprav je kašelj refleksivno dejanje, vendar še daleč ni najbolj smotrno. Navadno pri kašljanju naglo in močno vdihavamo z odprtimi usti, česar bi pa ne smeli delati. Pravi namen kašljanja je spravit z močnim zračnim tokom iz sopli tuje telo ali sluz, dočim dosežemo pri močnem vdihavanju baš nasprotno, kajti z dihanjem potisnemo tuje telo globlje, namesto da bi draželo snov izkašljali. Skratka, tako kašljanje je brezuspešno.

Umetnost kašljanja pomeni po dr. Henriciju vdihavati skozi nos počasi in mirno zrak da ga načrpamo v pljuča čim več. Potem pa naenkrat ves zrak iz pljuč iztisnemo. Pri počasnem vdihavanju ko se trebušno dihanje vrsti s prsnim lahko načrpamo vase mnogo več zraka kakor pri naglem in brezpomembnem dihanju skozi usta. Iz lastnih izkušenj dr. Henrici ve, da se mu je s takim dihanjem posrečilo izkašljati grahovo zrnce, ki se mu je bilo prikradlo prav do pljuč. Soravil ga je iz sebe z enim samim zakašljanjem. Druga prednost tehnike pravičnega kašljanja je, da se skozi nos počasi tekoči zrak pravilno naporedi in segreje tako da prihaja v spodnja sapila in pljuča pravilno segret in vlažen. Tako postaja tudi manj dražec, da ni več vzroka za novo kašljanje.

Louis Bromfield o Angležih

Ameriški pisatelj Luis Brownfield, avtor knjige »Ko je jelo deževati« je bil letos že opetovano srčno napaden v angleškem tisku. To se je zgodilo, ko je Brownfield eden najslavnejših sodobnih pisateljev na svetu — saj za pravico filmanja romana »Ko je jelo deževati« je prejel v našem denarju blizu 2.500.000 din — napad brošuro »Anglija umirajoča oligarhija«. V tej zbirki pamfletov, ki je izšla letos v nekem londonskem založništvu Harper & Company kritizira Brownfield angleške značaj. Ameriški pisatelj pravi, da so Angleži hinavci in kramarji, kakor se je izrazil o njih že Napoleon Angležem na bi vladala temna nevarna in umirajoča oligarhija, ki naravnost čudovito združuje v sebi skrajno nesposobnost in slabost z brutalnostjo in inteligenco. Od časa dr. Časa naj bi v Angliji vodila vse odtolčne posle skupina močnih rodbin ali pa imaj vsaj odtolčen vpliv na usodo Anglije.

Anglija po Brownfieldovem mnenju nikoli ni bila demokracija razen v časih Tudorovcev in Cromwella. Za to, da je srečno preživela tudi težke čase, se morjačvali samo nekaterim svojim političnim voditeljem keltske in škotske krvi. Glavni povod Brownfieldovega žolca, ki ga je izlil na Angleže je bila Evropa po Münchenu in glavno njestovo oko čenje velja ministrskemu predsedniku Chamberlainu, ki ga smatra za hinavca.

Zakaj so naše ceste slabe

Po mnenju nekaterih modrijanov ceste pri nas niso namenjene prometu

Ljubljana, 9. decembra. Zadnje čase imamo precej drugih skrbi, zato niso več tako pogoste tožbe nad našimi slabimi cestami. Avtomobiliste bolj skrbi, kako se bodo oskrbeli z bencinom. Vendar ne smete misliti, da so ceste zdaj kaj boljše in da so vsi cestni problemi, ki smo jih še pred meseci tako vneto reševali na papirju — rešeni. V resnici pa tudi nihče ne more več nič novega povedati o naših cestah.

Letos smo bili potolaženi, da se bodo začela prva cestna dela na državni cesti Ljubljana—Maribor. Ta cesta uživa slovesa, da je najbolj krotanasta ter razvrstena. Ni malo kotanj, ki so po pol metra dolge in 30 cm globoke. To pomeni, da se v takšno kotanjo pogreznemo avtomobilsko kolo do blatnika. Vožnja po takšni cesti so nekateri opisali že dovolj nazorno. Ta cesta je bolj nevarna, da dobiš na nji morsko bolezen že pri vožnji nekaj km, kakor če objadraš vse Jadrano. V javnost so prodrele vesti o oddaji cestnih del med Mariborom in Framom. Dela so bila baje že oddana, a podjetnik si je menda premislil ter se ni hotel lotiti dela. Potem so baje zopet razpisali licitacijo. Bodi kakor koli, delati niso začeli.

To tudi ni nikogar posebno presenetilo. Izkušeni imamo že dovolj. Zahteve po cestnih delih ponavljamo že mehanično, brez upanja, da bodo kaj zalegle. Pomislite samo, koliko hrupa je bilo zaradi tako zvane jadranske ceste, ki bi naj zvezala Slovenijo z morjem! Končno je hrup utihnil in javnost ni mogla niti zvedeti, kaj je naredila sekcijska, ki je izdelovala načrte in proračun.

Glede cestnih del smo postali zelo skromni. Marsikdo bi bil zadovoljen že, če bi bile najbolj prometne ceste vsaj primerno vzdrževane, tako da bi bila vožnja po njih znosna. Pristojne organizacije se od časa do časa obračajo na pristojna mesta s prošnjami, naj bi poskrbeli za popravila te ali one ceste. Pogosto se za te prošnje nihče ne zmeni. Pripreti se pa tudi, da so v tem ali onem uradu silno užaljeni, kakor da pri nas ne sme nihče nikomur niti omeniti, da so naše ceste slabe.

Nedavno smo tudi zvedeli, zakaj so ceste slabe. Nekaj podrejenih uradnikov je razvozljal gordijski voz. Priporočal je avtomobilistom, naj vožnjo počasi in ceste ne bodo več razrušene, češ, samo pogledite, kako lepe so nekatere stranske podeželske ceste, kjer je malo prometa! Prav tako lepe bi lahko bile glavne ceste, če bi avtomobilisti poznali svoje dolžnosti. Njihova dolžnost bi pa bila, da bi vozili tako počasi, da bi se za vozili ne dvigal niti prah in da bi se na cesti ne premaknil noben kamenček. Avtomobilisti bodo opravili svojo dolžnost najbolj zdej, ko se zaradi pomanjkanja bencina sploh ne bodo več vozili. Tisti pa, ki imajo poseben smisel za svoje dolžnosti, bodo lahko vpregli pred svojo vozila tovrno živino in se počasi cinalci po cestah. Ceste so potem takem slabe zato, ker jih uporabljajo avtomobilisti in vozniki sploh. In kdor ceste uporablja, naj prijeli sam sebi, če so slabe. Da plačuje precej visoke prispevke za cestni sklad, je le ena izmed njegovih dolžnosti.

Tako sodijo pri nas o prometnih vprašanjih še celo nekateri strokovno izobraženi ljudje. Ceste pri nas torej niso namenjene prometu. Da je to res, se tudi lahko prepriča vsak pri eni sami vožnji na tej ali oni glavni cesti.

Tri skrajno zanemarjene ceste

Mesto samo je povezano z omrežjem cest, ulic in potov, ki je bilo zanemarljivo. Po vojni pa se je pričela smotrna regulacija, ki je zahtevala od mestne občine čisto tudi ogromnih žrtev, vendar je vsaka občinska uprava šla krepko na delo in uspeh ni izostal. Zdej imamo lepo urejene in tlakovane ali celo asfaltirane ceste, lepe ulice in trge, ne samo sredi mesta, marveč tudi zunaj vsaj na robu stare Ljubljane. Skrajne periferije zaenkrat še ni mogoče ureduiti, ker ima pretežno kmečki značaj, bo pa prišel čas, ko se bo pričelo z delom tudi v Dravljah, na Viču in morja celo po štepanji vasi, v Mosiah ter proti Stožcam.

Prav nič pa se ni storilo za zboljšanje cest — če izjemamo Gorenjsko — ki jih ima v upravi in oskrbi država. Po njih tudi v osrčju mesta segajočih ulicah, je ob deževnih dneh potno blata. Zakaj? Ogledimo si samo Dolenjsko ali Tržaško cesto, ki sta skrajno zanemarljivi. Vozovi, avtomobili, košararji in pešci se ob deževnih dneh ki jih v Ljubljani ne manjka, komaj kopljejo naprej po blatu, ki ga po tem prinašajo s soboj na tlakovane ulice in se ga sproti otrešajo. Tako natošeno blato potem Ljubljancem meša naprej dokler se ne spremeni vreme, ko se blato posuši in jamejo dvigati prah veter ali motorna vozila. Ljubljancem pa morajo vse to vdihavati in izdihavati, izpetati iz obkles, zato da se prah razširja in lega na

druge predmete in šele končno prihaja v kasone in smetišnice, odkoder roma v jame ali na travnike v mestnem logu. Tržaška in Dolenjska cesta sta naravnost prečudno omrežje jam, kotanj in luknj, ki jih sicer poskušajo cestarji krpiti, to pa ponavadi in ne vemo po čigavi krivdi, vedno le s slabim materialom. Vedno ostajajo pri krpanju. Nikoli še ni bilo resnega poskusa obe glavni prometni žili, ki vezeta mesto s podeželjem in podeželje z mestom, tako urediti in utrditi da bi bilo vsaj za kratek čas ustreženo voznikom, še bolj pa avtomobilistom, ki vsi plačujejo davke, toda brez haske.

Prav tako zanemarljiva kakor Tržaška in Dolenjska je tudi Tyrševa cesta, po kateri ni nič manjši promet. Tyrševa cesta se že skoro ne more več imenovati cesta, zlasti ne od Inharlove ulice naprej. Še nedavno je bila vsaj po središču vzhodna in napeta sedaj pa je že tako izrabljena, da je po sredini ceste dolga izkopana razza, povrh še vsa kotanjasta. Na cesti stoji ob slabem vremenu ena sama velika luža rečnega blata, vmes pa so še globlja jezera. Po tej cesti švigate avtomobili težki tovorni in osebni avtomobili vsak čas in vsak hip in blagoslova iz teh jezerc je vsak čas deležen tudi pešec ali kolesar, ki se drži ob strani ceste ali tudi če se poskuša umakniti na rob nič manj zanemarljivega hodnika.

Cesta skozi Jesenice

Jesenice 8. decembra. O naših razdrpanih in vijugastih cestah smo že mnogo pisali. Ceste o katerih pišemo, so bile zgrajene že pred stoletji in se bile prikrojene konjski in volovski vpregi, pri kateri čas ni igral nobene pomembne vloge. V tem pogledu pa je danes čisto drugače kot pred dvajsetimi leti.

Ena najvažnejših prometnih žil v Sloveniji je državna cesta, ki vodi iz Ljubljane preko Jesenic v Zgornjo savsko dolino in dalje v Italijo in Nemčijo. Po tej cesti je osobito v veliki sezoni silno živahen osebni, vozovni in avtomobilski promet. Dan za dnem drži po tej cesti v obeh smereh nešteto avtomobilov, da je čudež, da se na tej ozki in vijugasti cesti ne pripeti več nesreč. Posebno skozi Jesenice je nešteto ovinkov in razpotij in ozkih prehodov, ki

izgledajo kot slepe ulice ali zaključeni trgi.

ke posledice. O tej hiši, ki zavira državno cesto tako da se težki avtomobili komaj prerinejo skozi, smo že mnogo pisali. Občinska uprava je radi te velike prometne ovire naslovila že več vlog na sresko načelstvo, na tehnični oddelek banske uprave in na gradbeno ministrstvo. Toda vse vloge, prošnje in opomini so ostali glas vpijočega v puščavi.

Isto pravilo kot za Trsenovo hišo, velja za staro kaplanijo, ki sega skoraj na sredo Gospodarske ceste, ki je baš na tem mestu že itak dovolj ozka. O porušitvi te stare in brezpomembne hiše se je na občinskih sejah že večkrat razpravljalo. Odboren je bil že celo proračun za odstranitev te hiše, a je kljub temu ostala menda zato, ker je »zgodovinska stavba«, ki ima na pročelju solnčno ur.

Ko se tuji avtomobilisti vozijo skozi Jesenice, se morajo skoraj na vsakem razpotju ustavljati, ker ne vedo ne kod, ne kam. Ob cestnih križiščih in razpotjih zamenjajo orientacijskih desk in opozoril, da je cesta ozka, vijugasta in da je vožnja po njej nevarna. V interesu našega ugleda in turizma je da se pri vstopu v mesto postavijo kazipotne deske s točno naravnano ozko smer in opisano v več jezikih. Najbolj potrebna namestitve takih desk je pred kolodvorom, pred hotelom Triglavom pred hotelom Pošto in pred Balonovo trgovino na Kralja Petra cesti in na Lukmanovem trgu.

Na čigave stroške se bodo te orientacijske deske postavile, je pa drugo vprašanje. Jeseniška občina nima skoraj nobenih dohodkov od avtomobilskih in tujeskega prometa, domači šoferji pa tudi ne potrebujejo cestnih oznak. Za stvar se bodo morali zanimati oblasti ter avtomobilske in tuj skoprometne organizacije.

Kako je treba shranjevati zimsko sadje

Zanimiva knjiga ravnatelja vinarke in sadjarske šole v Mariboru Josipa Priola

Ljubljana, 9. decembra. Zdej še ni vse zamujeno, čeprav je sadje že obrabljeno; za sadjarje in porabnike sadja ni le važno obrabljeno in sortiranje temveč zelo tudi samo pravilno shranjevanje zimskega sadja. Od pravilnega shranjevanja sadja zavisí v veliki meri, kako se bomo okostili z letošnjim bogatim sadnim blagoslovom. Zato je potrebno ter prav zdej aktualno opozoriti na novo knjigo Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo, organizacijo, ki je stori la že zredno mnogo za napredek te pospeševanje sadjarstva pri nas. Sadjarsko društvo je postalo zelo popularno in dobrem pomenu besede zlasti v Ljubljani po svojih sadnih razstavah in rednih predavanjih. Obzaložati pa je treba, da ljudje še premalo poznajo njene publikacije kakršna je tudi nova knjiga »Spraševanje in shranjevanje sadja«, delo, ki ga je napisal po naročilu Sadjarskega in vrtnarskega društva ravnatelj vinarke in sadjarske šole v Mariboru Josip Priol. Prva izdaja knjige pod istim naslovom je izšla že pred 10 leti, zdej pa je bila izdana druga izpopolnjena ter predešana izdaja, ki bo dobro služila ne le izboljšanju našega sadjarstva, temveč tudi sadne trgovine in ne samo kmetu ter sadjarju temveč tudi meščanu, ki sadje kupuje.

V knjigi je zbrano vse, kar mora vedeti sadjar, ki hoče prodajati sadje za izvoz, pisec ne daje navodil le za shranjevanje jabolk, temveč za vse vrste sadja, ki uspeva pri nas od peščenastega do jadranskega ter lupinastega sadja. Opisuje, kakšne naj bodo shrambe za zimsko sadje, govori o posodah za sadje, načinih vlaganja, prevozu sadja, razlaga sortiranje in razbijanje sadja po kakovosti, piše, kako je treba oskrbovati polno sadno skladišče itd. Na 125 straneh velike osmerke je zbrano toliko koristnega gradiva, da v knjigi najdeš vse, kar te lahko zanima v zvezi s sadno trgovino in shranjevanjem sadja. Pisec je tudi opozoril na nekatere nedostatke našega sadjarstva, n. pr. da naši stajarski sadovnjaki več ne ustre-

zajo, ker vsebujejo preveč sadnih sort, kar je ovira za razvoj sadne trgovine, inozemski trg zahteva enotno blago, malo vrst, toda enakomerno in dobre kakovosti. Zato bo treba omejiti število vrst ter v bodoče razmnoževati le tiste vrste sadnega izbora za Slovenijo, ki so se po sedanjih izkušnjah v posameznih okoliših najbolj obnesle. Pri nas je 30 do 40 odstotkov sadnega drevoja, ki ne prinaša skoraj nobenih upoštevanih vrednih dohodkov in letni dohodki sadjarstva bi se lahko povečali na 40 milijonov din!

Toda samo pridelovanje primerne blaga bi ne bilo dovolj; znati moramo tudi obrati, za kupčije pripraviti in shranjevati sadje da bi dosegli cene, ki bi ustrezale pridelovalnim stroškom. Svetovni trg se ne bo ravnal po naših željah, zato se moramo mi po njegovih. Značilno je, da si Amerika in nekatere druge države, ki uživajo velik ugled na sadnih tržiščih, niso pridobile toliko slovesa s kvaliteto sadja kakor s tem, da znajo postaviti sadje na trg v enotni, lični ter okusni odpremi. Naše sadje prekasa blago teh držav in če bi si pridobili sloves še po odposliljanju bi bila naša država lahko prva med izvoznici sadja. Samo po sebi se razume, da bi tedaj naši sadjarji lahko prodajali sadje tudi mnogo dražje. V knjigi so natančno opisana moderna in tudi preprostejša skladišča za sadje pomazarjena tudi s številnimi slikami. Prav primernih skladišč našim sadjarjem najbolj primanjkuje in bi bilo treba temu vprašanju posvečati največjo pozornost.

Marsikdo bo našel v knjigi mnogo koristnih nasvetov o »malenkostih«, ki jim doslej ni posvečal nobene pozornosti; tako mnogim ne vedo, da je treba zimska jabolka obrabiti čim pozneje, ker se šele ob dozorelosti »zrede« in dobe voščeno prevlaiko, ki jih varuje pred gnilobo in premočnim izhlapevanjem vode. Meščani radi jabolka brišejo, kar je povsem zgrešeno. Mimogrede naj opozorimo naše meščane, ki shranjujejo jabolka v kletih ali shrambah na polivah, da je treba jabolka pol-

gati na pecelj, medtem ko hruške polagamo na muho. Najbolj je jabolka nakčiti le v eni legi že v eni legi grt na polico na kv. meter površine opade 350 do 500 kilogramov sadja pri racionalni izrabi prostora. S sadjem se torej lahko tudi založe za zimo meščani ki imajo manjše klete. Po poizkusih banovinske vinarke in sadjarske šole v Mariboru je dokazano, da se najbolj vsake (izgube na teži) jabolka z rjasto, hrupavo površino (kosmatiči).

Sadjarsko in vrtnarsko društvo zasluži vse priznanje, da je založilo tako koristno ter potrebno knjigo, ki jo prodaja, ne da bi iskala dobička, zgolj z namenom koristiti našemu sadjarstvu.

Iz Mirne

Nujno potrebni vlak. Z ukinitvijo vlakov je bila naša dolina najbolj prizadeta. Ustavili so nam kar 6 vlakov. Kakor smo bili veseli nove železniške zveze s Sevnico in Zagrebom, tako to zdaj mnogi prekinjajo. Kdor se pelje v Zagreb in pride ob 10. tja gre nazaj ob 18., mora čakati do drugega dne v Sevnici da ima zvezo prot Trebnjem, a pride domov še popoldne. Zveza proti Ljubljani je samo zjutraj v Ljubljano in zvečer nazaj. Ako greš popoldne iz Ljubljane, moraš čakati 4 in pol ure v Trebnjem na zvezo proti mirniški dolini. Nikogar ni, ki bi se zavezal za zboljšanje naše zveze. Tudi pri zadnji spremembi so popolnoma pozabili na našo res zapostavljeno dolino. Kadar so volje, prihajajo od vseh strani razne obljube, kadar je pa čas da bi se kdo za nas poribal, pa ni nikogar, ki bi se zavezal za ljudske potrebe. Javno vprašamo vse medodajne, kako dolgo časa bomo mi Dolenjci posebno pa naša dolina še zapostavljani? Imamo razne visoke osebnosti, ki zastopajo našo dolino in Dolenjsko pri oblasteh, zato pozivamo te gospode, da ugo-de splošni ljudski potrebi oziroma posredujejo, da se nam vrne vsaj en par vlakov.

Iz Škofje Loke

Okrog jasnih sejnov. Sedanji loški sejni so le slaba slika onega vrvnja, ki je bilo v mestu pred desetletji na semanje dni. Časni se je ljudi o sejm n v škofji Loki kar trlo. Vse Meštni trg je bil poln in ves Graben je bil zasaden. Ni se prodajalo samo galanterijske, manufakturno in železninarsko blago, marveč tudi živina. Čas stare moči in slave so kakor vidimo, za nami, kar pa ne more in tudi ne sme biti razlog, da ne bi škofja Loka v sedanjem času poskušala svoje sejne dvigniti do najvišje mere. Dva sejma sta, ki pitegneta več ali manj še sedaj. Za zmski čas na dan sv. Katarine in za drugo polletje omi na dan sv. Jerotij. Letošnji poset Katarinina sejma je bil dober. Zaradi vremena se posebno Stojnic je bilo mnogo po vsem Meštnem trgu blaga je blo tudi toliko da je človek lahko izbral, kar je hotel. Živahno vrvenje je zajelo mesto tja do poznih popoldanskih ur, ko so se številni kramarji, pa tudi kupci, ki so pripiseli s hribov in iz obeh dolin razšli. Zaradi sobote je bilo na prodaj tudi dokaj poljskih pridevkov, zelenjadi in sočiva.

Na danov sreskega cestnega odbora. Hodnika na Lahovem mostu sta skrajno zanemarljena. Ob deževju je vsak prehod preko njih skoraj nemogoč zaradi velikih luž, ki se razliva po pločniku. Ljudje so prisiljeni, da se poslužujejo vozčca. Prosimo cestni odbor da spravi hodnika v red!

Javnosti je misli koristiti, pa je šel in posekal 14 cm debeli jesen. A ne na svojem, pač pa posekal Francu Jenku v Ratecah, ki s tako dobrodelnostjo ne soglašajo. Jenko je jesen pred let vsadi in ga gojil. Drevo ceni na 100 din. Iz jesena so napravili noge pri klopi pri javnem studencu Matiji, ki je jesen podri, pravi, da pač ni mislil, da se bo lastnik za tako malenkost »gor držale. O tem, da bi bil zagreši kako nepravilnost, pa sploh niti nisi.

Iz Laškega

Prestanek parkljevke in silnavke. Silnavka in parkljevka, ki je bila uradno ugotovljena v mestu Laško na 1 dvorščici, občina Laško, se proglasa za prestalo. Istotčasno se ukinejo uradne naredbe o zatiranju te bolezni v občini Laško. S tem je okraj Laško v celoti zopet prost te nevarne bolezni in so sejmji zopet dovoljeni. Opozarja pa se prebivalstvo, da obstoja še velika nevarnost ponovnega prenosa silnavke in parkljevke iz nekaterih bližnjih okrajev, zlasti pa iz hrvaške banovine. Najpogostejši raznašalci te bolezni so razni prekupevalci in trgovci z živino, ki gonijo živino iz sejma na sejm in jo tihotapijo tudi iz okuženih krajev hrvaške banovine. Kmetovalci! V svojem lastnem interesu se opozarjate, da ne hodite kupovat živine na sejme izven našega okraja in ne kupite živine od prekupevalcev in trgovci! Vsakega trgovca in prekupevalca, ki bo gonil živino iz

neznanih krajev brez živinskih potnih listov, prijaviite najbližji orožniški postaji ali sreskemu načelniku. Vsaka občina naj po možnosti organizira v vsaki vasi po nekaj zaupnikov, ki bodo pazili na prekupevalce in trgovce in nadzorovali promet z živino. Le na ta način bomo očistili okra pred ponovnim vnosom te bolezni.

Iz Brežic

Volitve v upravo učiteljskega društva JUU za srez Brežice. Na zadnjem običnem zboru sreskega učiteljskega društva JUU na ljudski šoli v Brežicah je bila izvoljena siedeča lista, proti kateri ni nihče glasoval. Izvoljen je bil siedeči odbor: upravni odbor: Ivanuš Rozina, Zupančič Rudolf; namestniki: Zupcevs Slavko, Ankele France, Trovotšek Julij; nadzorni odbor: Pečnik Gustav, Mikulič Otton, Dolinar Zdenko, namestnik: Dernač Rado, Vovk Slava. Finančni odbor: Hvala Anton, Rant Marija, Maver Danilo, namestnik: Simčič Joško, Levčar Pavla. Stanovsko častno razsodišče: Kladnik Josip, Medveš Anton, Kržičnik Avgust; stina člana častnega razsodišča: Aparnik Gojko, Sancin Drago. Izvoljeni odbor se je takoj konstituiral sledeče: predsednik Ivanuš Robert, podpredsednik Mačkovek Franja, tajnica Tomše Rozina, blagajnik Zener Viljem.

Iz Radeč

Sadje se je zopet podražilo. Dasi je bila letos izredno dobra letina za sadje, katerega je bilo toliko, da ni imelo jeseni skoraj nobene cene, se je sedaj močno podražilo. Veliko kmetov je zaradi tega sadje hranilo in ga sedaj prodajajo. Jabolka, kakor mošančar in bobovec so pri nas že po 2 din, kar je za naše ramere in sprito dobre letine vseskoj predrago. Tudi žganje je poskočilo. Prej si dobili silovoko liter po 14 do 15 din, sedaj je ni dobiti izpod 18 in 20 din. Jabolčnik stane liter po 2 din, vino prodajajo liter po 3 do 3.50 din, orehi so po 5 do 6 din kilogram.

Petroleja primanjkuje. Primanjkovanje je začelo petroleja. Ni ga dobiti niti za drag denar. Trgovci ga prodajajo samo svojim odjemalcem. Na Vrhomem ga trgovec prodaja vsakemu odjemalcu samo po četrt litra, kar je poponoma v redu. Tako ga vsakdo dobi vsaj za najnujnejšo potrebo.

Križanka

1	2	3	4	5	6
7	8				9
10	11	12			13
14		15			16
17		18		19	
20				21	
22			23		24
25		26		27	28
	29			30	
31					

Pomen besed

Vodoravno: 1. ruskojaponski otok, 8. zlojed, 10. del voza, 12. del obraza, 13. osebni zaimek, 14. neresnica, 16. gorska dolina v Julijskih Alpah, 17. obmorski kraj v Istri, 19. južnoslovenski narodni ples, 20. gora v Karavankah, 21. muslimanski bog, 22. vrsta papige, 24. osebni zaimek, 25. egiptčansko božanstvo, 26. zabavišče, 28. vzklík, 29. mesto v Italiji, 31. možko ime.

Navpično: 2. Glasbena nota, 3. bosanska gostilna, 4. gora v Grčiji, 5. rasa na glavi, 6. veznik, 7. grška reka, 9. srbska pokrajina, 11. rusko mesto, 13. slovenska boginja, 15. vodna žival, 16. južnoslovenski narodni ples, 18. kem. znak za prvine, 19. kratica za poskovno mero, 23. kvarta, 26. ukrajinska reka, 27. prestolnica evropske države, 28. kazalni zaimek, 30. nalkalnica.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodoravno: 1. Krajna, 6 vi, 7. Jud, 8. Ra (radij), 10. tagot, 11. ad, 13. sol, 14. Ba (barji), 15. Kum, 17. tam, 18. Rav, 19. kaj, 20. rak, 22. uk, 23. dva, 25. tu, 26. svila, 27. as, 29. oje, 30. od 31. vprašaj.

Navpično: 1. ki, 2. Ajas, 3. Jugoslavija, 4. idol, 5. ar, 6. vlak, 9. Adam, 12. durak, 14. Banat, 16. maj, 17. ter, 19. kuga, 21. Kurd, 23. dvor, 24. Aleš, 28. sv., 30. oj.

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

Neznaten drobec vere, ki je bil ostal stavistično v njenem srcu, je povsem izginil. Ali je še kakšno življenje? Ha... neumnost! To so si izmislili samo strahopetci, ki so se bali priznati, da ne bo nič. Po smrti ostane prav toliko, kakor če zgori les ali skipi voda.

Morda nekatere snovi, gmota ne more izginiti. Toda ta gmota ne bom jaz. A duh? Vse tisto, kar povzroča, da gmota živi, da, kakšen duh? Duh je samo proizvod gmote. To je kakor v popolnem stroju: ob pravilnem sestavu lahko vse deluje. Če se pa zlomi le eno kolesce, se stroj ustavi. Mrtev je.

Tako je tudi s človekom. Gmota bo še naprej proizvajala svoje valove, živela bo dalje, mnogo dlje, nego si lahko mislimo, toda nas ne bo več. Z nami to ne bo imelo nič skupnega. Ne morem verjeti, da bi bil človeški duh večni, ker vem, da ne prihaja iz večnosti. Rodila sem se, začel se je šele. In če je bil že prej in jaz tega ne vem, lahko ostane in jaz tega ne bom vedela. To je torej zame brez pomena...

To je samo majhna pomota: delajte dobro, da boste nagrajeni po smrti. Prekupevalci z dobrim, kaj n. pr. neustavljeno: delati dobro, da bo na svetn boljše?

Ta brezdanji materializem je pomiril Luiso. In v naročje je vzela okrvavljeno Havlovo glavo, še toplo od življenja, ki je morda že ugašalo in pritisnila je svoje vroče lice na njegovo genjalno čelo.

Bil je kakor otrok. On... najmočnejši človek sveta... in vendar samo človek. Kaj mu je pomagalo, da je segal s krili tja gori do nebosklona, objemajoč človeško življenje. Zdej leži tu, malone gmota, morda umira...

Njene ustne so bile suhe in vroče. Toda glava je bila jasna. Bila je odločena, če se zdrami on iz omedlevice in če bo preveč trpel, da ga bo rešila muk. Če pa umre v njenem naročju, ne da bi se zavedel, bo to še boljše zanj. Glede sebe je bila odločena. Naboji za njo bodo še ostali. Na življenju nima nobenega interesa več.

To je sebično. Morala bi hiteti naprej, da reši človeštvo. Toda vrag vzemi ljudi. Nikamor več se ne gane. On sam je trdil, da je mogoče iti samo do meje možnosti.

In naenkrat... Dojem je bil nepopisno vznemirjen in velik, kakor da se spušča neznano božanstvo z neba... Naenkrat se je prižgala svetloba in razprostrla svoja mavrična krila v ogromnem razmahu visoko tja gori do nebosklona, modrikastega liki gladina neizmerno tihega in pomirjujočega morja.

Cez nekaj trenutkov se je zdelo, kakor da so bile to samo grozne, težke sanje, a solnce je bilo veliko in lepo kakor da sije od pravadnih časov in kakor da se smešlja brezpomembnim sanjam, ki so še strašile po človeških glavah.

Drevesa so stala nepremično, lahen pliš je rahlo majal žito na polju in cesta je hitela v daljo kakor kovinsata puščica človeške misli. Toda vse to je zdej pomenilo grozo in pustino, strahotno pustino, ki sta jo potrjevali dve trupli, obžigani po elektriki in ležeči v čudni legi na gladki cesti...

Krona njene boleti je bilo njeno naročje, v katerem je držala izmučeno in izžrpano telo, ki njegova zavest ni mogla najti poti nazaj.

Kar je odprl oči. Velike, krasne, modre oči, v katerih je drhtel čuden ton groze; toda to je bila spravijsiva in radostna groza.

Trepalnice so nenadoma dvakrat silno zastavile pot očesnim žarkom, kakor da bi hotele s to kretajo pregneti neverjetni privid, potem so se znova odprle, kakor nebeška vrata pravičniku. Debele solze so pritekale iz oči.

Luisa je imela ustnice stisnjene v neobičajni bolestni blaženosti, v očesnih duplinah je imela žgoc občutek velikih, toda nerazumljivih dogodkov in smehljaja se je skozi stisnjene soba.

Nobena beseda ni padla. Bilo je vse tako krasno in jasno. Svetloba-solnce. Videla je nevero v prvih trenutkih, potem je pa stehala njegovo srečo, ki je splavala vendarle samo na površje, ko je ugotovil, da je dan otpljiva resničnost.

Hotelo se ji je pritisniti glavo k njegovi. Z željnimi ustnimi najti njegove oči in prenesti vanje iz sebe vse, česar je bila polna njena notranjost, a kar se ni dalo izraziti.

Ta čas je pa opazila, da so njegovi lasje zlepljeni s krvjo — z njegovo krvjo in da ta kri še vedno odtoka po nekem neznanem in nelzpremljivem zakonu. V njegovih očeh se je tudi izpremenila žareča radost naenkrat v fiksno idejo in njegov pogled je postal naenkrat nepreračunljivo prazen...

Vsa prestrašena je položila roko nanj in njena roka je zdrslila po telesu tja, kjer že od pravadnih časov v pravilnem glasbenem ritmu utripnje srce. Bilo je tiho...

Naslednjega dne je stopal čuden popotnik po planinskih gozdovih. Bil je mlad, tako mlaj kakor pomladni dan, obenem pa uporan in odločen starosti.

Bila je ženska. Luisa Laverova.

Njena pot je bila podobna kletkasti poti. Bila je prav tako bolestna, ni pa bila enako odrešilna. Kar se je pokazal pred njo izza meje zelenih dreves Havlovi gradci. Njene korake je pospešil neznan val. Krenila je naravnost proti grajskim vratom.

Ustavila se je pred vrati in pozvonila.

Povsod je zevala praznota, niti mačka ni nikjer šinila mimo... kakor v pravljici o zakleti princesi. Pozvonila je znova, dolgo... še enkrat... toda nikjer nič.

Zaklicala je. Šele potem, toda počasi kakor da se ji noče, se je zamajala stena enega nadstropja in poraščena glava je pogledala ven.

SPORT

Zlet gorenjskih smučarjev
od 19. — 22. januarja v Trzinu

Na zadnji seji uprave Gorenjske zimske sportne zveze je bilo soglasno sklenjeno, da se bo II. zlet gorenjskih smučarjev vršil v dneh 19., 20. in 21. januarja 1940 v Trzinu, splošno s proslavo 10-letnice obstoja Gorenjske zimske sportne podzveze. Po zamisli in po predpripravi sodeč, bo ta zlet ena največjih smučarskih manifestacij, kar jih je bilo kdaj na Gorenjskem. Na sporedu tega zleta so tekme za podsavezno prvenstvo v alpski kombinaciji, tekme za državno in podsavezno prvenstvo v klasični kombinaciji, podsavezno mladinsko prvenstvo v teku in alpski kombinaciji, tekme dam v slalomu ter tekma za prvenstvo v skokih.

Trzin s svojim divnim gorskim zaledjem in s prostornimi smučarskimi poljanami, ki se raztezajo med Kranjem, Podnartom

in Bistrico, nudi velike terenske ugodnosti za izvedbo tekem v največjem obsegu — v obliki pravih smučarskih manevrov, kakršnih morda še ni videla Gorenjska.

Za izvedbo te velike smučarske prireditve je bil sestavljen poseben prireditveni odbor, kateremu stoji na čelu agilni sportni delavec g. Joža Činkovc iz Jesenic, ki mu stojijo ob strani izkušeni sodelavci z Jesenic, Trzinu in drugod.

SK Trzin bo v zvezi z ostalimi trziškimi sportnimi in turističnimi organizacijami storil vse, da bo ta velika smučarska prireditev, ki bo prva te vrste in obsega res vsestransko zadovoljivo uspeša.

Gorenjski smučarji se obračajo na široko javnost, da jih pri njihovem idealnem in nesebičnem delu vsestransko podpre.

Program GZSP za sezono 1939-1940

V decembru: medklubska štafeta tekma 4x3 km okrog Jesenic priredi SK Bratstvo.

24. XII. 1939—1. I. 1940: mladinski smučski tečaj v Mojstrani, priredi SK Dovje-Mojstrana.

26. XII. 1939: medklubska damska slalom tekma na Ročici, priredi TK Skala.

28. XII. 1939: medklubska slalom tekma za senjorje (za bukov pokal) na Ročici, priredi TK Skala.

26. XII. 1939: medklubska tekma za senjorje in juniorje na Jesenicah, priredi SK Bratstvo.

26. XII. 1939—31. XII. 1939: klubi mladinski tečaj na Črnom vrhu, priredi ASK Gorenjec.

31. XII. 1939: rezervirano za smučski klub Bohinj.

1. I. 1940: rezervirano za TPD Kranjska gora.

6.—7. I. 1940: klubi dan.

6.—7. I. 1940: savezne smučske tekme Sokola kraljevine Jugoslavije.

13.—14. I. 1940: medklubska klas. kombinacija na Jesenicah, priredi SK Bratstvo.

14. I. 1940: klubi smuk na Zelenici, priredi SK Trzin.

14. I. 1940: medklubi tek na 18 km in medklubska skakalna tekma v Kranju, priredi SK Poljane.

Proslava desetletnice GZSP:

19.—21. I. 1940: III. zlet gorenjskih smučarjev v zvezi z državnim prvenstvom v klasični kombinaciji (event. tudi alpski kombinaciji, mladinsko in damsko prvenstvo).

27.—28. I. 1940: državno prvenstvo v

alpski kombinaciji (v slučaju, da bi se to ne vršilo ob priliki III. zleta gorenjskih smučarjev).

28. I. 1940: medklubi tek na 18 km na Poljanah, priredi SK Kovinar.

2. II. 1940: medklubi mladinski slalom pri sv. Križu, priredi TK Skala.

4. II. 1940: medklubska sankaska tekma pri sv. Ani, priredi SK Trzin.

4. II. 1940: medklubi mladinsko prvenstvo v teku in skokih v Mojstrani, priredi SK Dovje-Mojstrana.

4. II. 1940: medklubska slalom tekma na Črnom vrhu, priredi ASK Gorenjec.

11. II. 1940: medklubi smuk na Zelenici, priredi SK Trzin.

11. II. 1940: medklubska sankaska tekma na Črnom vrhu, priredi SK Bratstvo.

11. II. 1940: medklubska šteta 4x10 km in medklubska skakalna tekma, priredi SK Dovje-Mojstrana.

25. II. 1940: medklubska sankaska tekma pri sv. Ani, priredi SK sv. Ana.

25. II. 1940: rezervirano za TPD Radovljica.

3. III. 1940: medklubska alpska kombinacija za senjorje na Ročici, priredi TK Skala.

3. III. 1940: medklubska sankaska tekma pri sv. Ani, priredi SK sv. Ana pri Trzinu.

10. III. 1940: klubi seniorski smuk na Kofcah, priredi SK Trzin.

V naši državi je 3982 pošt

Kljub znatnemu povečanju prometa se je število osebja na področju ljubljanskega ravateljstva povečalo samo za 1,8 %

Ljubljana, 9. decembra. Iz obširnega in temeljitega poročila ministrstva pošt, brzojava in telefona posamezno naslednje zanimive podatke. Poročilo nam kaže, da promet na naših poštah narašča od leta do leta, naraščajo pa tudi dohodki. Toda dobiček bi se lahko še povečal, ko bi bile odpravljene nekatere pomanjkljivosti, ki ne morejo služiti varčevanju.

Lani so se čisti dohodki naše pošte, brzojave in telefonske službe povečali na 171 milijonov din. Da boste lažje razumeli, kaj to pomeni, je treba omeniti, da dolejš se ni bilo tako visokega prebitka. L. 1930 je znašal prebitke 161,6 milijona din, l. 1931 samo 115,7 mil., l. 1932 skoraj prav toliko, 116,6 mil., l. 1934 je presežek narasel na 129 milijonov, l. 1935 pa na 157,6 milijona, nakar se spet začne upadanje. L. 1935 je znašal dobiček 109,1 milijona din, a l. 1936 je bil najmanjši presežek v zadnjih osmih letih, saj je znašal le 93,5 milijona din. Vendar je tudi to še mnogo. Predlanskim je znašal prebitke 118,9 milijona din, a lani 171,300.000 din. Dobročki so znašali 563,4 milijona din in izdatki 392,1 milijona. Največji izdatki so bili predlanskim, 408,4 milijona din, najmanjši dohodki pa l. 1935, in sicer 461,6 milijona dinarjev.

Manjši izdatki lani grede predvsem na račun prihrankov pri materialnih izdatkih. Izdatki za osebje so pa lani narasli od 245 milijonov na 262 mil. din.

Lani se je število pošt v naši državi povečalo za 100; vseh pošt je bilo 3982. Brzojavni postaji je bilo lani 2156, predlanskim 2073. Telefonskih central in postaj je bilo skupno 1.540, predlanskim pa 1468. Telefonski naročniki naraščajo počasi; lani jih je bilo v vsej državi le 45172 kar je zelo malo pri 15 milijonih prebivalcev. Predlanskim je bilo 43389 naročnikov, kar nam kaže, da se jih je lani prijavilo samo 1.783. Zelo slabo je telefonizacija še na področju ljubljanske direkcije, saj je bilo lani le 4530 naročnikov, a polovica jih skoraj odpade na samo Ljubljano. Največ telefonskih naročnikov je na področju zagrebške poštne direkcije, in sicer 12.793, nekoliko manj jih je pod beograjskim ravateljstvom (12.455), novosaadska direkcija šteje več telefonskih naročnikov kakor ljubljanska, 6716, za ljubljansko sledi sarajevska direkcija s 2678 naročnikov, s pitška s 2175 naročniki in cetinjska s 1213.

Glede na naraščanje prometa in povečanje števila pošt, telefonskih in brzojavnih postaj se število osebja ni posebno povečalo; bilo je skupno 15.240 stalnih, pomožnih in pogodbenih uslužbencev, predlanskim pa 14.881. V zadnjih štirih letih je osebje pri posameznih direkcijah naraščalo zelo neenakomerno. Najbolj je naraslo na področju beograjske direkcije, in sicer za 22 odstotkov, na področju sarajevske za 17,6%, med tem ko se je pri ljubljanski direkciji povečalo samo za 1,8 odstotka. Po vsem te malokoli razumemo pritožbe našega osebja nad prepozno rastjo, zlasti še, ker promet zelo narašča od leta do leta.

Samih pisemskih pošilk je bilo lani 563 milijonov (l. 1931 490 mil., leta 1933 pa 433 mil.). Rekord po predanih paketih,

5,7 milijona, je bil dosežen l. 1930, lani pa bilo odposlanih 5,5 milijonov zavojčkov. Pošilk na povzetje je bilo lani več kakor leta 1930, ko jih je bilo 3,29 milijona; odposlanih je bilo 3,78 milijona.

Med poštnimi pošilkami se je najbolj pomnožilo število odposlanih tiskovin. Teh pošilk je bilo leta 1930 178 milijonov, lani pa 297 mil. Zanimivo je, da je bilo odposlanih samih časopisov na področju beograjske direkcije 114 milijonov izvodov, zagrebške 65 milijonov ljubljanske 25, novosaadske 15 in sarajevske 4,6 milijona. Skupno je bilo odposlano 197 milijonov izvodov.

Telefon je začel znatno izpodrivati brzojav. Brzojavni promet zaradi tega zadnja leta več ne narašča, čeprav tudi v splošnem ne pada. Toda občutna je razlika med številom oddarh brzojav l. 1930, ko jih je bilo 6,5 milijona, in lani ko jih je bilo samo še 3,9 milijona. Tem bolj se pa razvija krajevni telefonski promet. L. 1929 je bilo vseh telefonskih pogovorov v krajevnem prometu samo 61 milijonov, a lani že 272 milijonov, nad štirikrat več. Ne narašča pa medkrajevni telefonski promet; l. 1929 je bilo 4,93 milijonov medkrajevnih telefonskih pogovorov, l. 1934 3,93 milijona in lani 4,51 milijona. V splošnem nam ti podatki kažejo, da bodo dohodki naših pošt še naraščali, zlasti, ker se še vedno razvija telefonski promet. Zato so sicer potrebne tudi večje investicije, ki se pa bogato obrestujejo.

Iz Celja

—c Učitelj Fran Krajnc na zadnji poti. V četrtek popoldne je ogromna množica ljudi spremila pokojnega zaslužnega narodnega delavca in pedagoga, učitelja v p. g. Frana Krajnc na njegovi poslednji poti. Po cerkvenem obredu pred pokopnikovo hišo na Polulah pri Celju je zapel moški zbor Celjskega pevskega društva, čigar častni član je bil pokojni, žalostinko »B'agor mae. Nato se je razvil izredno dolg pogrebni sprevod, ki je krenil skozi mesto na okoliško pokopališče. Na čelu sprevoda so stopali gimnazijci, za njimi pa so se razvrstili učenci II. drž. deške narodne šole z učiteljstvom. Za krsto so stopali pokojnikov sorodniki, zastopniki oblastev, uradov in šolskih zavodov, zelo mnogo aktivnih in upokojenih učiteljev, zastopniki nacionalnih društev in dolga vrsta pokojnikov prijateljev in znancev. Po cerkvenem obredu na okoliškem pokopališču je mladinski zbor II. drž. deške narodne šole zapel »Narodno nagrobno«, nato pa se je predsednik areškega učiteljskega društva JUJ v Celju g. Franjo Roš v imenu društva in tudi v imenu pokojnikov bivših učencev z globoko občutenim govorom poslovil od plemenitega in nad vse zaslužnega narodnega delavca in vzgojitelja. Ob zaključku je moški zbor CPD zapel nagrobno »Ušli si nas, Gospode. Velicastni pogreb je najlepše izpričal, kako zelo priljubljen in spoštovan je bil nepozabni pokojnik med narodom. Pokojni Fran Krajnc je v svoji oporoki določil za glavnega dediča Družbo sv.

Cirila in Metoda v Ljubljani ter ji zapustil svoje lepo posestvo na Polulah in del svojega premoženja v gotovini.

—c Maks Kurbos in Irena Litvinova, člana in solista ruskega baleta v Monte Carlu ter gosta newyorsk Metropolitane opere, bosta priredila v soboto 16. t. m. ob 20. balnetni večer v celjskem gledališču. Na sporedu so klasični, karaktorni in plastični plesi po glasbi Beethovna, Chopina, Straussa, Debussyja itd.

—c Celjski slikarji bodo priredili od 17. do 26. t. m. božično razstavo svojih del v dvorani Mestne hranilnice. Razstavljali bodo ga Vera Fiser-Pristovska, Anton Mehle, Miro Modic, Albert Sirk in Cvetko Ščuka. Razstavljanih bo nad 80 olj, akvarelov in grafik. Vsakdo bo imel z vstopnico pravico udeležiti se zadnji dan razstave zrebanja starih nagrad (slik), ki jih bodo prejeli srečni dobitniki. Razstava bo zelo pestra in bogata.

—c Na ljudskem vseučilišču bo predaval v ponedeljek 11. t. m. univ. prof. dr. Andrej Gosar iz Ljubljane o socialnih problemih modernega meznega razmerja. Oporjamo na to aktualno in zanimivo predavanje.

—c Protidraginsko zborovanje bodo priredile svobodne strokovne delavke in nametneške organizacije v nedeljo 10. t. m.

ob 9. dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Celju. Poročali bodo gg. Josip Golmajer iz Ljubljane, Josip Petecan iz Maribora ter Jakob Vodopivec in Joško Jurač iz Celja.

—c Nepoštena uslužbenka V zadnjem času so opazili v Weinbergerjevi tekstilni tovarni v Celju, da nekdo krađe blago iz tovarne. Te dni pa so delavke zasabile 30-letno delavko Jožico G. iz Celja, ko je med delom zagnala večjo množico ukradenega tekstilnega blaga čez tovarniški plot. Po to blago bi bil moral priti njen 32letni brat Alojz, a se je zakasnil. Delavke so to blago pobrale, ga nesle nazaj v tovarno in prijavile zadevo. Policija je našla pri preiskavi v stanovanju omenjene delavke in njene brata večjo zalogo ukradenega tekstilnega blaga. Delavko in njenega brata so aretirali in izročili sodišču.

—c Nesreča ne počiva. Ko se je vračal 15letni dijak Robert Cimperman iz Orle vasi pri Braslovčah v torek popoldne iz St. Petra v Savinjski dolini domov, mu je neke brivski vajenec izročil samokres. Cimperman je ravnal s samokresom tako ne previdno, da se je samokres sprožil. Kroglja je zadela v levo dlan in ga močno poskodovala. Ko je 33letni dninar Ivan Kostomaj iz Smartnega v Rožni dolini v sredo klal govedo pri posestniku Pintarju v

Novi cerkvi, je padel na Kostomaja želen drog in mu zlomil čeljust. V Hrastniku si je 38letna rudarjeva žena Elizabeta Stradarjeva pri padcu na cesti zlomila desno nogo nad stopalom. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo zdravnik dr. Drago Hočevar v Kolenčevi ulici.

Iz Loke
pri Zidanem mostu

—Nova učiteljska moč na ljudski šoli. Nedavno smo poročali, da je bil na naši šoli upokojen učitelj g. Ciril Vrtovec, ki je služboval pri nas vsa povojna leta. Na šoli je nastala občutna vrzel. Nad 60 otrok se je drenjalo v enem razredu, kar gotovo ni bilo v skladu s pedagoškimi in higijenskimi predpisi. Šolska oblast je te dni prestavila učitelja g. Andreja Struklja iz Vidma na Savi na našo šolo. S tem je bila uslišana njegova dolgoletna prošnja. Imenovan ima za ženo go. Strukelj-Božič, ki služi v Luki že dolgo vrsto let.

—Pasji kontumac. Sresko načelstvo v Krškem poroča, da je bila ugotovljena pasja steklina. Zato je proglašeno strogi pasji kontumac za sledeče občine sreza Krško: Skočjan, Raka, St. Jernej, Kostanjevica in Sv. Križ pri Kostanjevici.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglašje ne priznamo.

Pernice

SEVER RUDOLF — Marijin trg 2

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

PRVOVRSTNA VINA

ter pristno žganje si nabavite po sledečih konkurenčnih cenah namizno belo liter din 8.—

srbski prokupač	>	8.—
rizling	>	9.—
tolenski cviček	>	10.—
portugalka	>	10.—
sladka	>	8.—
jabolčni sladki	>	6.—
traminec	>	12.—
lingač	>	12.—

2 gandra: tropinovec > 24.—, silovka > 24.—, orinjevec > 34.—, rum > 36.—, borovničar > 36.—

Mrzla jedilni. Se priporoča Buffete J. Jera, Navi Minka Videnci, Ljubljana, Sv. Petra c. 38. 42 T.

VSakovrstno pohištvo. Se vedno po starih cenah dobavlja v moderni in solidni izdelavi tvrdka »Oprava«. Celovška 50. Sprejemajo se naročila 50. T

ZAKLADSKOVA OTOMANA

je praktična, cenena, moderna in trpežna, pa stane kljub temu samo Din 360.—

Egon Zaključek, Ljubljana, Miklošičeva 34, tel. 48-70.

SMREKOVO ŽAGANJE. suho, 1 m dolgo, vezano z žico, var vagonov ugodno odda žaga Hribar, Medija-Izlake. 3364

50 PAR ENILANE. ažuriranje, vezanje sava, perila monogramov, gumbar. Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«, Gosposvetska c. 12 8 T

HUBERTUS »LASCİ a din 350.— vse vrste dežnih plaščev trenčkov, sukenj, toploga perila ta tudi po priznani nizkih cenah. P. R. S. K. Sv. Petra c. 14.

POZOR! Odda se opremljena soba. Istotam se proda železen štedilnik, postelja in omara. Sv. Petra c. 43, vrata 4, pritličje. 3380

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

POZOR! Kupujem rabljene čevlje in prodajam modre obleke in perilo. Klavžer, Vranjkova 4 3296

DESALKE. na čevlji 38—39, damske, kupim. Ponudbe na Tabor Sokol restavracija. 3376

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din. MLADA INTELEKTNA a premoženjem 250.000 porodi akademsko naobrazena, 34-40. šifra »Značajnost«. 3377

HALO! P. n. občinstvu vjudno naznanjam, da sem z današnjim dnem prevzel mesto poslovođa

v gostilni »Kolezija«

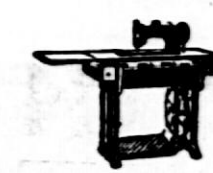
Kolezija (kopališče) Mencingerjeva ulica 4. Točil bom prvovrstna dalmatinska in štarska vina ter vse vrste žganja. Prvovrstna domača in primorska kuhinja! Domače krvavice in pečeno. — Večkrat tedensko morske ribe! — Jadranski biseri! Za praznike vse vino čez ulico 1 din ceneje! Priporoča se

Vinko Ložič, poslovođa

TAPETNIŠTVO JAGER FRANC

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 17 — TELEFON 20-42
ludi na cenejšje otomane od din 350.—, šimo od 26.— din.
Velika izbira madrcev, cauch-zof, volne, gradla in blaga za prevleko pohištva.

SIV. STROJI

NAJNOVEJŠI OTR. VOZIKI

igračni vozički, skiroji, avtomobilčki, kolesni deli

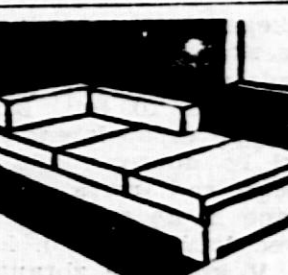
TRIBUNA F.B.L. LJUBLJANA

Karlovska c. 4 — Podružnica: Maribor, Aleksandrova 26
Ceniki franko!

Makulaturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

Kauče

TOMANE. MODROCE in vse tapetniške delke nudi — solidno in po nizki ceni
RUDOLF RADOVAN — Mestni trg 13
Velika izbira najmodernejšega blaga za pohištvo.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 5

je izdala tele zanimive knjige, ki vam bodo prijetno skrajšale dolgočasne jesenske dneve in ki so zelo primerne tudi za darilo:

Ravljien: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR - RASPUTIN

Ravljien: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Maierjeva: RUDARSKA BALADA

Nashe cene potrjujejo, da so knjige založbe »CESTE« v resnici

najcenejše slovenske knjige

kljub temu pa so vsebinsko odlične, zelo okusno pa so tudi opremljene
Broširana knjiga stane 10.— din. Vezana knjiga stane 15.— din.
Pri broširanih knjigah računamo za omot in poštnino samo 1 din, pri vezanih v celo platno pa 1,50 din.

Naročila sprejema in jih takoj izvršuje:

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 5